

Het uitvoeringsproces van de BEW+

Een onderzoek naar efficiënter en effectiever werken

Auteur	Sander de Niet, 91102330
Klas	BE4A
Opdrachtgever	Haagse Hogeschool
Datum	juni 2009
Begeleider	A. van Geest

Voorwoord

Dit rapport heb ik geschreven vanuit mijn rol als adviseur van de wet Bevordering Eigen Woningbezit(BEW+) in dienst van SenterNovem en is ontstaan vanuit mijn interesse naar de vraag van onze opdrachtgever, het ministerie van VROM, op welke wijze tot een efficiëntere en effectievere uitvoering van de BEW+ kan worden gekomen.

In het rapport zijn, naast het huidige uitvoeringsproces, ideeën, inzichten en aanbevelingen over de uitvoering opgenomen die mij tijdens verscheidene interviews aan de hand zijn gedaan.

Aangevuld met mijn eigen kennis van het proces doe ik gemotiveerde aanbevelingen voor een efficiëntere en effectievere uitvoering.

Over de uitvoering van de BEW+ zullen dit jaar en ook volgend jaar ingrijpende beslissingen genomen moeten worden. Ik hoop dat dit rapport ertoe zal bijdragen dat die beslissingen weloverwogen zullen zijn.

Voor de interviews dank ik Jaap Pot en Jurjen van der Vlist als beleidsbepalers van het ministerie van VROM portefeuille WWI en Sandra van Schaik (opdrachtmanager), Erik van de Berge (businessanalist), Peter Koopmans (coördinator) en Eric Tas (adviseur/superuser) van SenterNovem.

Samenvatting

Dit rapport is geschreven naar aanleiding van de opdracht die SenterNovem, en in het bijzonder BEW+, kreeg van VROM de kosten die gemaakt worden met de uitvoering van de Wet bevordering eigenwoningbezit te verlagen

Door de uitvoeringsprocessen tegen het licht te houden en het afnemen van interviews wordt bekeken welke mogelijkheden en ideeën er zijn die moeten leiden naar een efficiënter, makkelijker en effectiever uitvoeringsproces.

Zodat de uitvoeringskosten als gevolg daarvan lager zullen zijn en dat het voor alle partijen acceptabel is.

Voordat er conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan kunnen worden is in de hoofdstukken een beeld gegeven van de oorsprong van de Wet tot de huidige situatie en hoe de probleemstelling ontstaan, beschreven en onderzocht is.

Het rapport is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken:

In hoofdstuk 1 worden kort de probleemstelling, de huidige situatie, de gewenste situatie de opzet van het onderzoek uiteen gezet.

In hoofdstuk 2 staat een korte uitleg over BEW+ gegeven, waar het vandaan komt en wat de huidige stand van zaken is.

In hoofdstuk 3 worden de betrokken partijen die een rol spelen bij deze regeling benoemd en beschreven en wordt de doelgroep voor wie de regeling bedoeld is aangegeven.

In hoofdstuk 4 staan de huidige bedrijfsprocessen in woord en via stroomschema's weergegeven, zoals deze op dit moment gevoerd worden bij de uitvoering.

In hoofdstuk 5 staan de mogelijkheden en ideeën weergegeven die de geïnterviewden aangedragen hebben als mogelijke verbeterpunten voor het proces.

In hoofdstuk 6 staan de conclusies van de afgenomen interviews verwoord en worden er deze na toetsing aan de realiteit als aanbevelingen weergegeven.

Nadat alles onderzocht is valt vooral op dat er twee partijen zijn die een andere kijk op het uitvoeringsproces hebben en dus ook aan verschillende oplossingen denken.

Het is daarom belangrijk dat er goede en duidelijke afspraken gemaakt worden.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Samenvatting	3
1. Inleiding	6
2. De geschiedenis en verloop van de BEW+	8
3. Partijen BEW+	
3.1 Betrokken partijen	11
3.2 Doelgroep BEW+	16
4. De huidige bedrijfsprocessen	
4.1 Globale omschrijving van het proces Koopsubsidie	17
4.2 Manier van aanvragen	17
4.3 Processen bij de uitvoering van BEW+	17
4.4 Afhandelingproces aanvragen	18
5. Verbeterpunten	
5.1 Herzien werkwijze en differentiatie	23
5.2 Verantwoord vertrouwen, High Trust en risicoanalyse	25
5.3 Automatiseren	26
5.4 Outsourcen	27
5.5 Koppelen met externe partijen	27
6. Conclusies/aanbevelingen	
6.1 Conclusies	29
6.2 Aanbevelingen	30
6.2.1 Duidelijkheid scheppen, maken van afspraken en welk model hiervoor gebruiken	30
6.2.2 Uitvoeren analyses	31
6.2.3 High Trust	31
6.2.4 Elektronisch indienen en DigiD	32
6.2.5 Verantwoord vertrouwen	32
6.2.6 Differentiatie	32
6.2.7 Combinaties	33

Verklarende woordenlijst	34
Literatuurlijst, met bronvermeldingen	36
Bijlagen 1 interviewvragen en verslagen	38
Bijlagen 2 wettekst	52
Bijlagen 3 aanvraagformulier	70

1. Inleiding

Bij wijziging van de Wet Bevordering eigenwoningbezit in 2007 werd door VROM en SenterNovem, als opdrachtgever respectievelijk uitvoerder, er vanuit gegaan, dat de uitvoering van de veronderstelde toename tot 500 aanvragen op jaarbasis met het op dat moment beschikbare werkapparaat, middelen en automatisering zonder problemen kon worden gerealiseerd. Men ging er vanuit dat een groei van het aantal aanvragen rustig en gestaag zou gaan zodat het hele uitvoeringsproces ook geleidelijk geautomatiseerd en aangepast zou kunnen worden. Het succes en de explosieve toename van het aantal aanvragen – in 2007 werden ruim 4.000 ontvangen – was dan ook geheel onverwacht.

Op basis van de wet, die stelt dat een aanvraag binnen een termijn van 2 weken na binnenkomst beschikt moet zijn, werd besloten het aantal fte's fors uit te breiden tot de huidige omvang van 38 medewerkers.

Hierdoor is het probleem ontstaan dat de uitvoeringskosten, vooral in de ogen van VROM, niet in verhouding staan tot het programma budget wat SenterNovem van VROM ontvangt. BEW+ heeft van VROM de opdracht gekregen de uitvoeringskosten te verlagen.

De probleemstelling luidt dan ook:

Op welke wijze/manieren kan het uitvoeringsproces efficiënter, eenvoudiger en effectiever gedaan worden, zodat de relatief hoge uitvoeringskosten verlaagd worden op een zodanige manier dat dit voor alle partijen acceptabel is.

De uitvoering van BEW+ is een tijdrovend en arbeidsintensief proces waar op dit moment dagelijks 38 fte's fulltime, en omgerekend 2 fte's van ondersteunende stafafdelingen, mee bezig zijn. De automatisering heeft beperkte mogelijkheden, waar veel handmatige handelingen verricht moeten worden en feitelijk niet is ingericht voor bulkverwerking. De behandeling en controle zijn inhoudelijke en minutieus, om de kans op fouten te voorkomen en de zorgvuldigheid ten opzichte van aanvragers te waarborgen evenals gelijke behandeling. Ondanks aanpassingen van de wet en beperkende maatregelen neemt het aantal ingediende aanvragen toe.

De aansturing en bijsturing wordt veelal gedaan op basis van aannames en gevoel en niet op basis van gedetailleerde en uitgebreide risicoanalyses en managementinformatie. Het probleem is hoe het uitvoeringsproces voor BEW+ efficiënter, eenvoudiger en effectiever gedaan kan worden zodat de uitvoeringskosten verlaagd worden en BEW+ in de gewenste situatie terecht komt.

In de gewenste situatie is een aanvraag binnen 8 werkdagen na datum van binnenkomst afgehandeld en geschiedt de uitbetaling binnen een periode van 4 weken na ontvangst van de akten. Is als gevolg van geoptimaliseerde automatisering en verbeterde bedrijfsprocessen het aantal fte's met de helft afgenomen en de kwaliteit van de afgegeven beschikkingen verhoogd. Tevens heeft het management een beter overzicht en instrumenten om aan- en bij te sturen bij eventuele calamiteiten.

Om tot de gewenste en geëiste situatie te komen stelt BEW+ zichzelf de vraag welke mogelijkheden, ideeën en oplossingen er zijn die moeten leiden tot een efficiënter, makkelijker en effectiever uitvoeringsproces zodat de uitvoeringskosten verlaagd worden op een manier die voor beide partijen acceptabel is.

De aanbevelingen daartoe voor de korte en (middel)lange termijn die ik met dit rapport geef, zijn gebaseerd op de door mij afgenomen interviews bij zowel opdrachtgever als opdrachtnemer, de bestaande rapporten, de wettekst en mijn eigen expertise van de uitvoering.

Maar voordat de aanbevelingen gedaan kunnen worden zal ik

- in hoofdstuk 2 eerst het ontstaan en de ontwikkeling van BEW+ tot de huidige situatie kort uiteen zetten. Waarna
- ik in hoofdstuk 3 zal ingaan op en het beschrijven van de partijen (zowel intern als extern) die op enigerlei wijze bij de BEW+ betrokken zijn. Vervolgens
- zal ik in hoofdstuk 4 de huidige processen beschrijven en verduidelijken door processchema's op te nemen. Zodat
- ik in hoofdstuk 5 met de verbeterpunten die in de door mij afgenomen interviews naar voren zijn gekomen. Waarna
- ik in hoofdstuk 6 ten slotte tot conclusies en mijn eigen aanbevelingen en suggesties zal komen.

2 De geschiedenis en verloop van de BEW+

Sinds 2001 is de Wet bevordering eigenwoningbezit in werking getreden. Het initiatief voor deze Wet werd in 1999 genomen door het Tweede-Kamerlid van de PvdA, Adri Duivesteijn, en gesteund door Hofstra (VVD) en Van Bockhove (CDA). Met deze wet beoogde men om huishoudens met een laag inkomen de keuze mogelijkheid te geven een huis te kopen of te huren.

Bij tussentijdse evaluaties bleek dat er niet veel beschikkingen waren verstrekt. In de eerste drie jaar waren dat 649 ¹positieve beschikkingen.

Men was hierover niet tevreden en de procedure voor het intrekken van de Wet bevordering eigenwoningbezit was al in gang gezet. De Tweede Kamer vond dit echter te ver gaan en daarom is de Wet per 1 januari 2007 gewijzigd, zijn de eisen die er gesteld worden verruimd en heeft men de maximum bedragen opgetrokken. De wijziging is bekend als BEW+.

Men ging er vanuit dat door de wijziging van de wet er jaarlijks 500 positieve beschikkingen afgegeven zouden worden en dat dit aantal jaarlijks met 500 zou stijgen tot een maximum aantal van 2.500 in 2012.

De realiteit is echter dat er in 2007 ruim 4.250 en in 2008 meer dan 10.000 beschikkingen zijn afgegeven.

Ondanks het schrappen van artikel 22 ² per 2 september 2008 (bepalingen die de beschikkingsmacht van kopers zoals anti-speculatiebedingen voor de koper inperken) en het verbieden van betalingsverplichtingen voortvloeiend uit geldleningen of andere vormen van kredieten, op de passeerdatum, zijn de aantallen binnengekomen aanvragen niet verminderd.

De prognose voor 2009 is, rekening houdend met doorgevoerde aanpassingen, dat er meer dan 13.000 aanvragen ingediend zullen worden.

Het is ontegenzeggelijk dat door een dergelijk grote toename van het aantal aanvragen de uitvoeringskosten die gemaakt moeten worden ook toenemen. De opdrachtgever, het ministerie van VROM, heeft de uitvoerder, SenterNovem, echter gevraagd de uitvoering op een efficiëntere en effectievere manier uit te voeren zodat de uitvoeringskosten verlaagd worden.

¹ Bron: <http://www.vrom.nl>

Rapport. Titel: Verslag van de werking van de Huursubsidiewet en de Wet bevordering eigen woningbezit. Artikelcode: w815. Blz 33 ev

² Bron: de Wet bevordering eigenwoningbezit

Inhoud: Beperkende bedingen in verband met de verkrijging in eigendom (per 2 september 2008 vervallen)

Voor een primaire toekenning is vereist dat de woning niet in eigendom is verkregen onder voorwaarden die de beschikkingsmacht van de eigenaar-bewoner over de woning op enigerlei wijze inperken, voor zover niet rechtstreeks voortvloeiend uit Boek 5, titel 9, van het Burgerlijk Wetboek en behoudens bij algemene maatregel van bestuur opgenomen beperkingen.

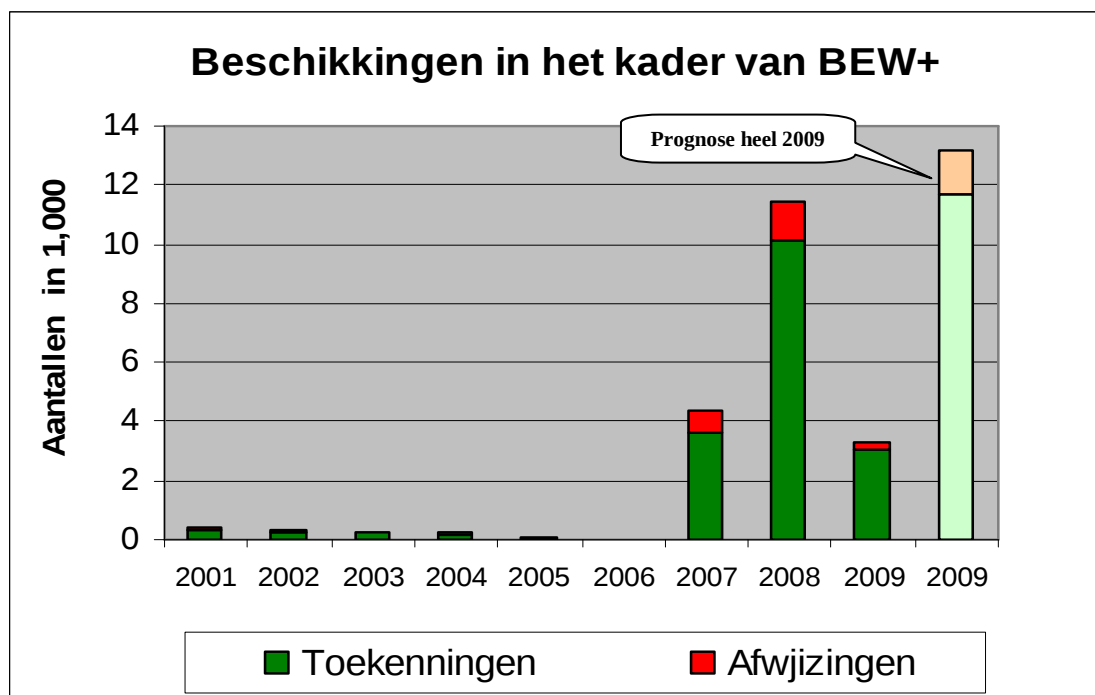
De probleemstelling voor dit rapport luidt dan ook:

Hoe kan het uitvoeringsproces voor BEW+ efficiënter, effectiever en eenvoudiger gedaan worden zodat de uitvoeringskosten die relatief hoog zijn verlaagd worden.

Aantal beschikkingen eigenwoningbijdrage per tijdvak ³

	2001-2006 (BEW-oud)		2007 (BEW+)		2008 (BEW+)		< 31-3-2009 (BEW+)	
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
beschikkingen	1.018	100	4.328	100	11.421	100	3.299	100
w.v. toekenningen	794	78	3.651	84	10.105	88	3.034	92
w.v. afwijzingen	224	22	677	16	1.316	12	265	8

In figuur 1 ben ik bij de prognose over 2009 uitgegaan van de cijfers zoals bekend zijn over de eerste 3 maanden van 2009.

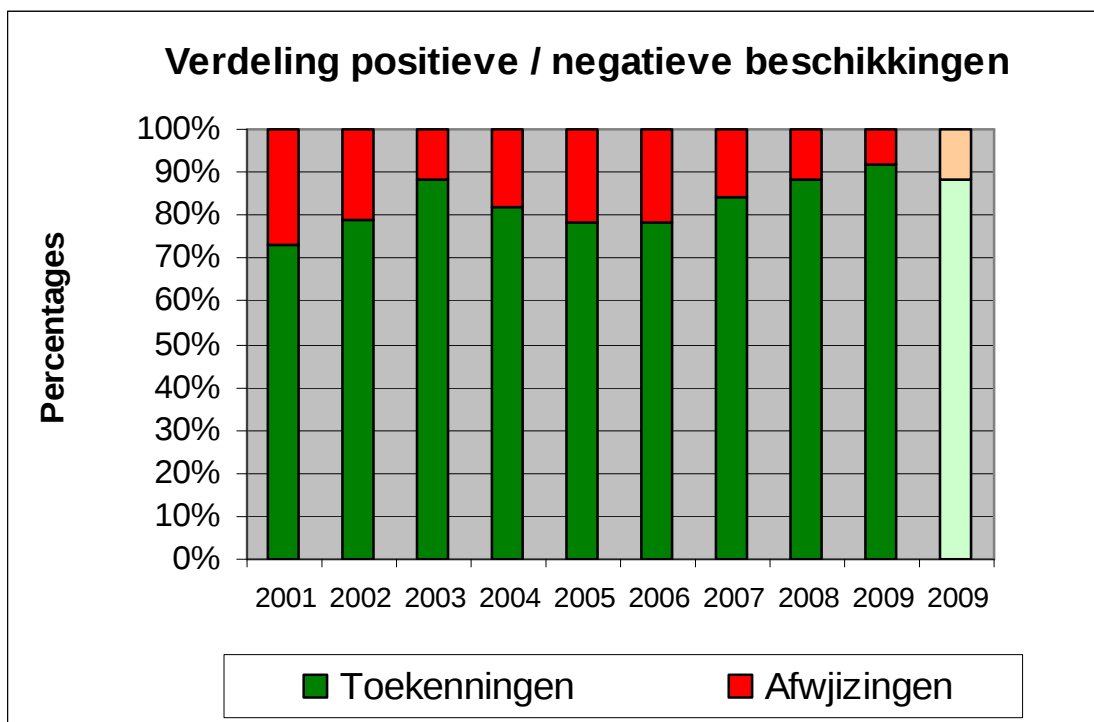

(Bron: cijfers 2007, 2008 en eerste 3 maanden 2009 afkomstig uit het BAS systeem)

fig. 1

In figuur 2 ⁴ is de verhouding tussen de afwijzingen en toekenningen weergegeven waarbij vermeld moet worden dat het schrappen van artikel 22 van de Wet BEW, per 2 september 2008, van invloed kan zijn op het percentage afwijzingen in 2009.

³Bron: <http://www.vrom.nl>

(Bron: cijfers 2007, 2008 en eerste 3 maanden 2009 afkomstig uit het BAS systeem)

fig. 2

⁴Bron: <http://www.vrom.nl>

3 Partijen BEW+

3.1 Betrokken partijen

Ministerie van VROM

Het ministerie van VROM, in het bijzonder de afdeling met de portefeuille WWI ⁵(Wijken, Wonen en Integratie) is verantwoordelijk voor de Wet bevordering eigenwoningbezit, de begroting van de BEW+ en het beleid dat daarmee samenhangt.

SenterNovem

SenterNovem is een agentschap van het ministerie van Economische Zaken en voert op een professionele wijze het overheidsbeleid uit in de vorm van een groot aantal regelingen en programma's.

BEW+ is een van de regelingen die door SenterNovem wordt uitgevoerd en welke gebeurt in opdracht van het ministerie van VROM.

Afdelingen van SenterNovem betrokken bij BEW+

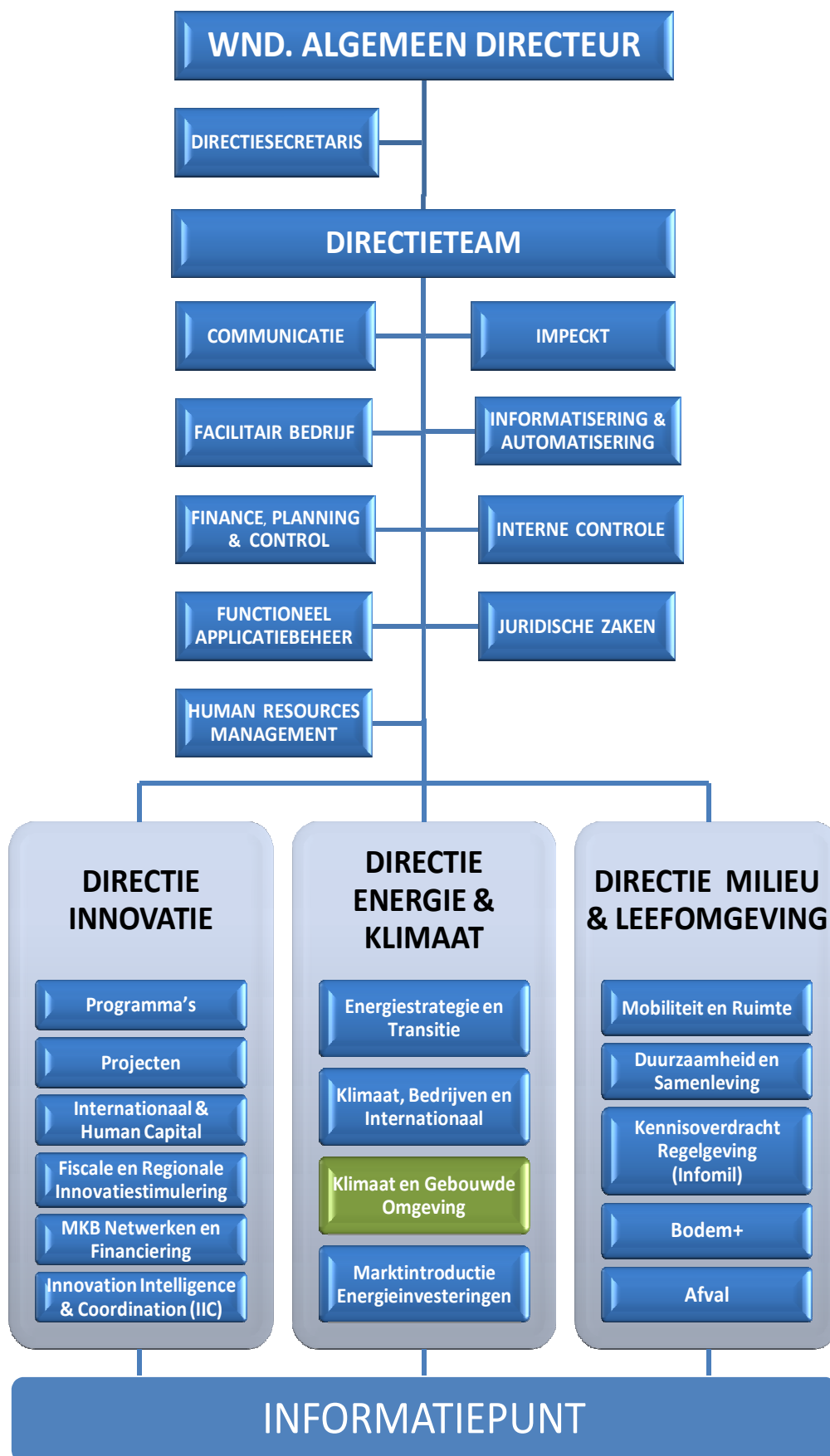
- FB het facilitair bedrijf verzorgt de ontvangst van de aanvragen, kent dossiernummers toe en verzorgt de 1^e vastlegging in Cas
- BEW+ verzorgt zowel de inhoudelijke als fysieke afhandeling en afgifte van beschikkingen en maakt batches klaar voor uitbetalingen
- FPC bij finance, planning en control worden na ontvangst van de batches de daadwerkelijke uitbetalingen verricht
- IC interne controle, is de afdeling die gevraagd en ongevraagd de interne processen en de gevoerde afhandeling bewaakt
- JZ verzorgt de juridische onderbouwing en is de afdeling die bezwaarschriften afhandelt
- I&A verzorgt de informatisering en automatisering

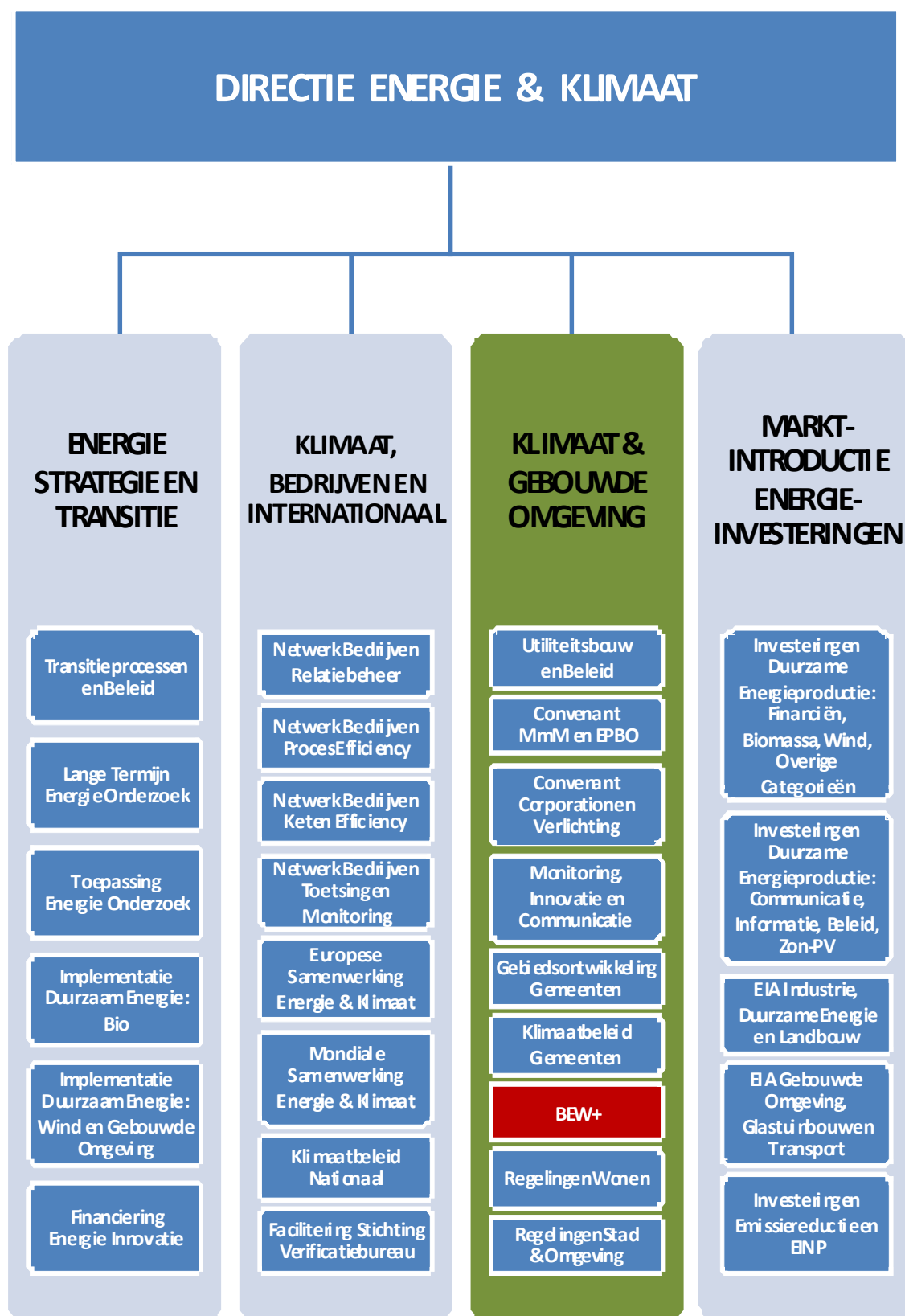
⁵ Bron: www.VROM.nl bij organigram

Externe partijen die direct of indirect betrokken zijn bij BEW+

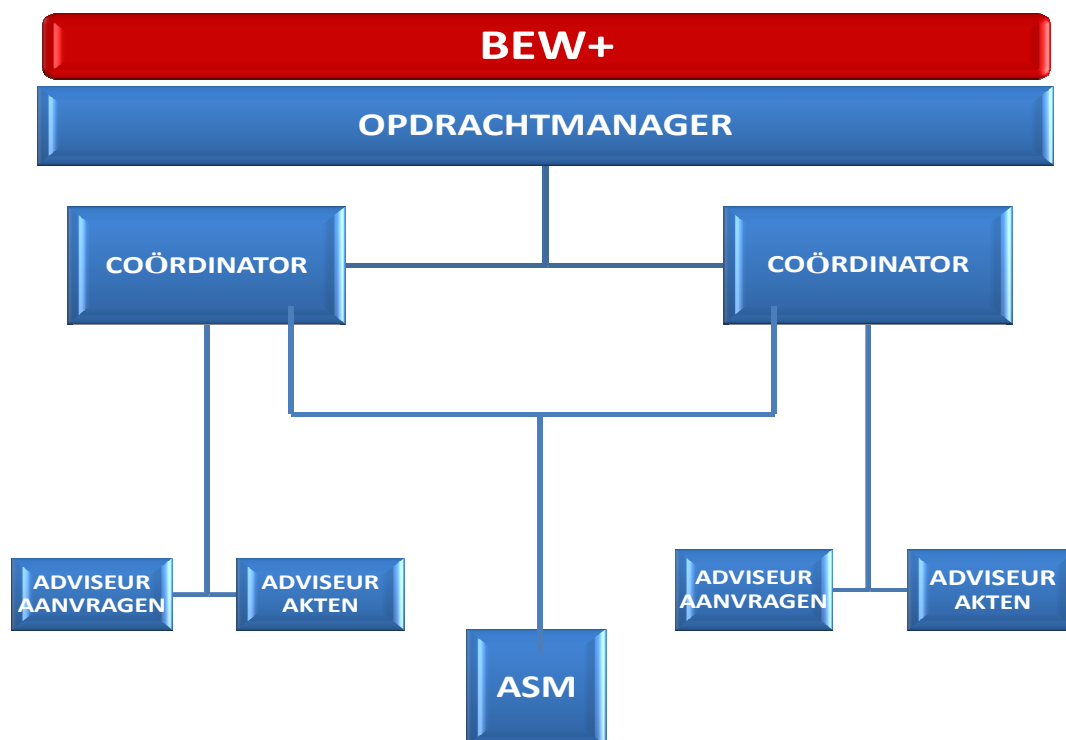
- NHG Over de hypotheek moet garantie (Nationale Hypotheek Garantie) worden afgegeven door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen. De inkomenstoets is volgens de voorwaarden van Nationale Hypotheek Garantie.
- GBA de gemeentelijke basis administratie is het register waarin een aanvrager en eventuele medebewoner zich binnen 9 maanden na passeerdatum moet zijn ingeschreven
- Kadaster een openbaar register waarin de rechtstoestanden van huizen, zoals vestiging hypotheek en eigendom, is geregistreerd
- Belastingen hier zijn de inkomens- en vermogensgegevens te achterhalen
- UWV bij het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen zijn inkomensgegevens te achterhalen.

SenterNovem Organigram

SenterNovem Organigram – Directie Energie & Klimaat – BEW+

De taken als adviseur binnen BEW+ bestaan uit het beoordelen, behandelen en beschikken van aanvragen. Daarnaast wordt er schriftelijk als telefonisch informatie verstrekt aan aanvragers, intermediairs en geldverstrekkers.

3.2 Doelgroep BEW+

De BEW+ is een maandelijkse bijdrage voor starters ⁶op de koopmarkt van zowel bestaande bouw als nieuwbouw en stelt mensen die tot de lagere en midden inkomensgroepen behoren in staat een eigen woning te kopen.

Hierdoor stelt men aan deze groep de keuze of men een woning wil kopen of huren.

Voorwaarden ⁷ voor de eigenwoningbijdrage 2009, zijn oa:

- De aanvrager is 18 jaar of ouder op de eerste dag van de maand die volgt op de datum waarop de woning in eigendom wordt verkregen.
- De aanvrager is geen eigenaar en bewoner geweest van een koopwoning in de drie jaar die voorafgaan aan de eerste dag van de maand die volgt op de datum waarop de woning in eigendom wordt verkregen.
- De aanvrager moet de woning zelf bewonen.
- Het vermogen van de aanvrager mag niet hoger zijn dan € 20.315 (en niet hoger dan € 40.630 wanneer er sprake is van een partner).
- De koopsom (exclusief roerende goederen en kosten koper) mag niet meer bedragen dan € 163.625.
- De hypothecaire lening mag niet meer bedragen dan € 176.715.
- Over de hypotheek moet garantie (Nationale Hypotheek Garantie) worden afgegeven door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen.
- De hypotheek heeft een rentevaste periode van ten minste 10 jaar.
- De aanvraag koopsubsidie moet voor het in eigendom verkrijgen van de woning aangevraagd worden.

⁶ Bron brochure met titel "Een eerste koopwoning: met koopsubsidie of starterslening" artikelcode 6443 uitgiftedatum december 2006
website <http://www.vrom.nl>

Opmerking:

Een starter op de koopwoningmarkt is iemand die:

1. voor het eerst zelfstandig gaat wonen in een koopwoning, of
2. al zelfstandig in een huurwoning woont en doorstroomt naar een eerste koophuis, of
3. zijn huurhuis koopt.

⁷ Bron <http://www.sinternovem.nl/koopsubsidie>

4. De huidige bedrijfsprocessen

4.1 Globale omschrijving van het proces Koopsubsidie.

Om in aanmerking te komen voor een maandelijkse bijdrage moet schriftelijk een aanvraag te worden ingediend. Wanneer de aanvraag voldoet aan de gestelde voorwaarden, wordt een beschikking tot een maandelijkse bijdrage afgegeven. De hoogte van de bijdrage wordt oa bepaald op basis van toetsinkomen, nominale rentepercentages, hoogte hypothecaire leensom en leeftijd van de aanvrager.

4.2 Manier van aanvragen

Een aanvrager dient schriftelijk een aanvraag in door een aanvraagformulier, te downloaden via de website [www.senternovem.nl/ koopsubsidie](http://www.senternovem.nl/koopsubsidie) en samen met de gestelde bewijsstukken, zoals vermeld op het aanvraagformulier ⁸, in te sturen.

4.3 Processen bij de uitvoering van BEW+

1. Behandelen aanvraag maandelijkse bijdrage (op basis van voorlopige stukken) welke onder te verdelen is in
 - a. Afgeven positieve beschikking
 - b. Afgeven negatieve beschikking
2. Herzieningen van afgegeven beschikkingen
3. Bezwaarschriften
4. Intrekkingen
5. Start uitbetaling naar aanleiding van ontvangst stukken na passeerdatum welke onder te verdelen is in:
 - a. Aanvrager gaat de woning daadwerkelijk bewonen
 - b. Aanvrager gaat de woning nog niet bewonen, hier gaat het meestal om nieuwbouwhuizen of huizen waarbij sprake is van grootschalige renovatie
6. Uitvoeren overig controlebeleid
7. Mutaties
8. Intrekkingen en vorderingen

⁸ Bijlagen 3: aanvraagformulier afkomstig van <http://www.senternovem.nl/koopsubsidie>

4.4 Afhandelingproces aanvragen

Binnenkomst aanvraag

- De aanvraag met bewijsstukken komt binnen op de afdeling FB
- Een medewerker van FB voorziet het aanvraagformulier van een datumstempel doet de stukken in een dossiermap en geeft het een nummer
- De medewerker voert in Cas de stamgegevens van de aanvrager (en eventuele medebewoner) in en controleert of deze al in het systeem voorkomt
- Met de stamgegevens van Cas worden de gegevens in het administratiesysteem Bas ingevoerd

Binnenkomst dossier met aanvraag en eventuele bewijsstukken bij ASM

- De medewerker van ASM controleert de ingevoerde stamgegevens aanvrager, corrigeert deze eventueel en vult deze aan.
- De gegevens van datum binnenkomst aanvraag, de geldverstrekker en intermediair (als deze er is) worden in Bas gezet.

Oppakken aanvraag door Adviseur

- De adviseur controleert of het aanvraagformulier volledig en correct is ingevuld
- Hij controleert of alle stukken aanwezig, correct, compleet en volledig zijn
- Hij controleert of de gegevens die in Bas staan volledig en correct zijn
- Hij maakt een berekening in vcl (is berekening op basis van excelspreadsheet)

Het dossier is niet compleet en/of volledig en/of correct

- De adviseur stuurt een brief aan de aanvrager voor toezending van de ontbrekende gegevens

Het dossier is compleet, volledig en correct

- De adviseur maakt een beschikking aan

De coördinator of een aantal aangewezen adviseurs controleren de aangeboden Dossiers

- De dossiers met gecontroleerde en geaccordeerde brieven worden ter verzending aan ASM aangeboden
- De dossiers met gecontroleerde en op- en aanmerkingen worden teruggegeven aan de behandelend adviseur waarna deze de aangepaste stukken na correctie weer aanbiedt ter controle

De medewerkers van ASM maken de brieven gereed voor verzending en bieden deze aan de postkamer die ze verstuurt

- De dossiers met herstelbrieven worden geagendeerd
- De dossiers met beschikkingen worden gearhiveerd door ASM

Binnenkomst verzoek tot herziening afgegeven beschikking

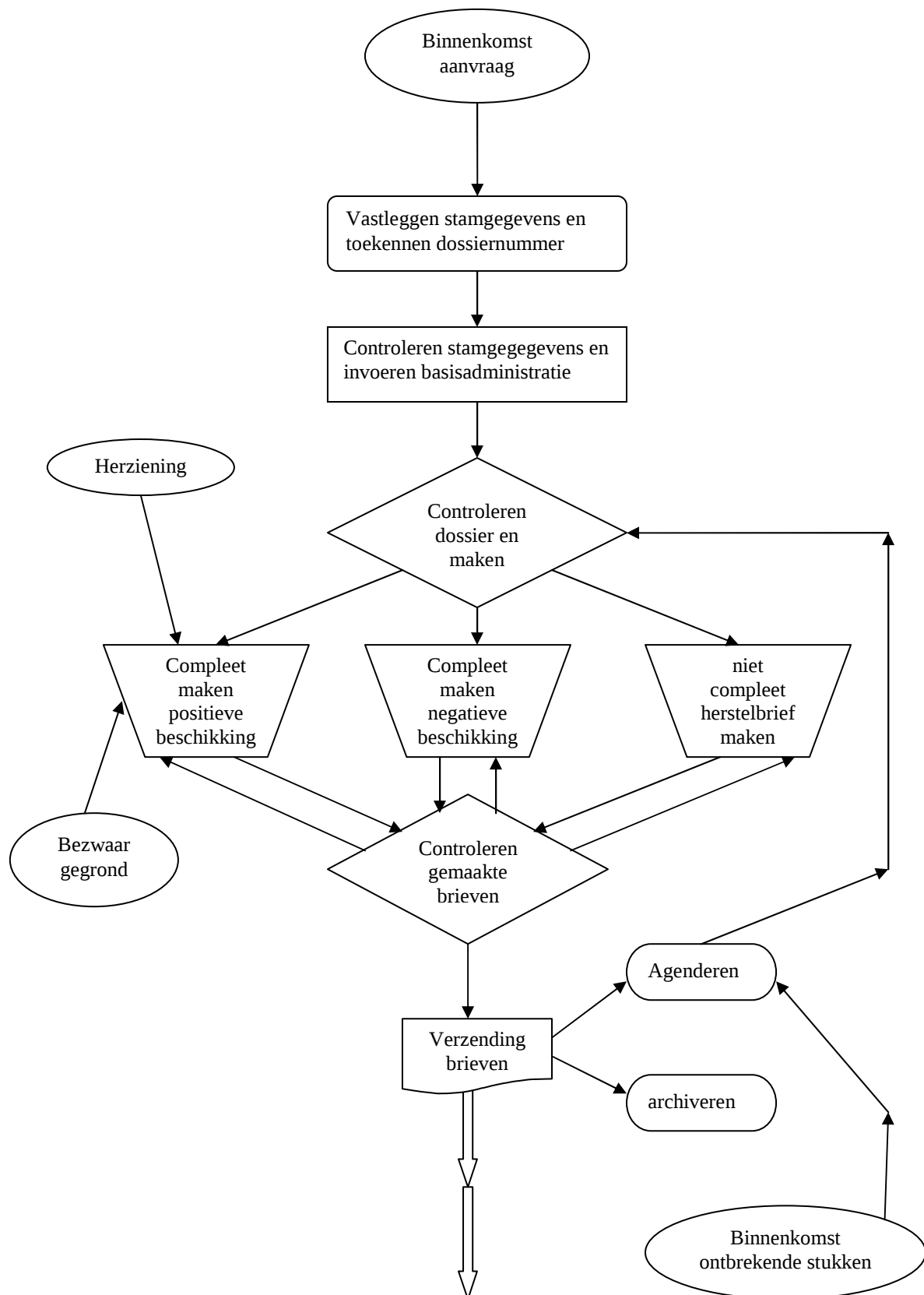
- Beschikking wordt niet herzien, dossier wordt afgelegd
- Beschikking wordt herzien, de behandelend adviseur zal een beschikking aanmaken en het verdere traject doorlopen

Bezwaarprocedure

- Binnen zes weken na dagtekening van de beschikking kan de aanvrager een schriftelijk bezwaar indienen bij de stafafdeling Juridische Zaken. De gang van zaken van afhandeling van bezwaarschriften zal niet verder uitgelicht worden omdat dit buiten de scope van dit rapport valt.

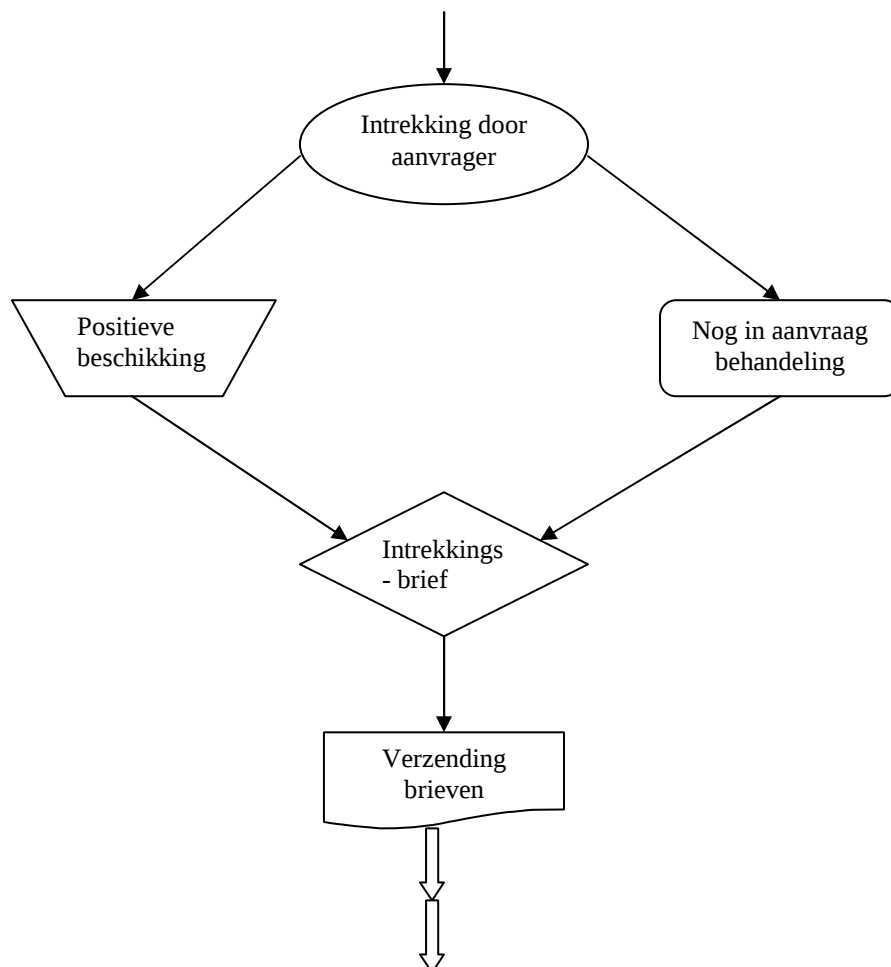
Indien het bezwaar gegrond wordt verklaard

- Van de afdeling Juridische Zaken krijgt de coördinator het verzoek een beschikking af te geven. Deze zal het dossier weer inbrengen in traject van afgifte beschikking

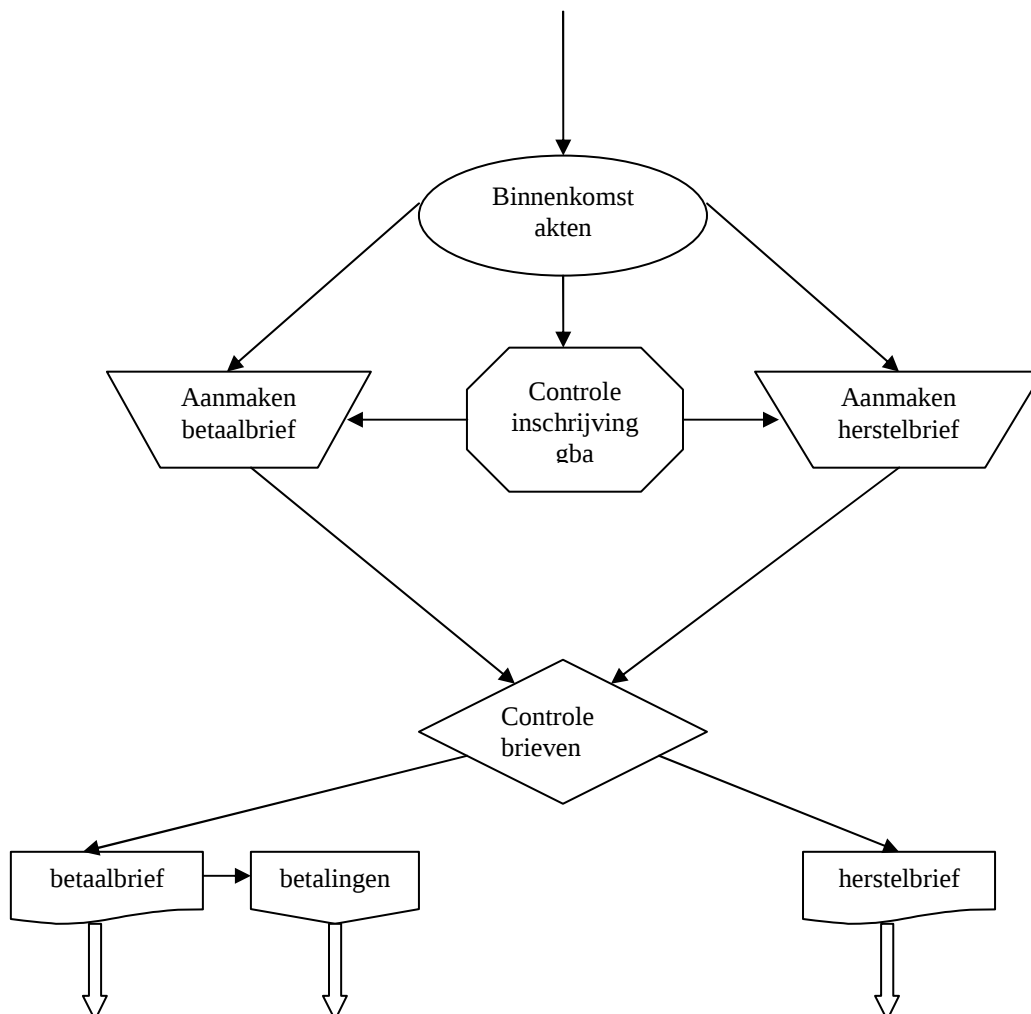
Intrekkingen

- Is er nog geen beschikking afgegeven dan,
 - wordt het dossier niet in behandeling genomen of wordt de afhandeling afgebroken en zal er een intrekkingbrief door de adviseur gemaakt worden en aangeboden aan de coördinator ter controle
 - de brieven worden door ASM klaar gemaakt en aangeboden aan de post ter verzending en het dossier wordt afgelegd
- Is er al een beschikking afgegeven dan,
 - wordt de beschikking ingetrokken door de adviseur door een intrekkingbrief die aangeboden wordt aan de coördinator ter controle
 - de brieven worden door ASM klaar gemaakt en aangeboden aan de post ter verzending en het dossier wordt afgelegd

Start uitbetaling naar aanleiding van ontvangst stukken na passeerdatum

- Na ontvangst van de akten zal de adviseur controleren of de gegevens hierin overeenkomen met de voorlopige stukken op basis waarvan een positieve beschikking is afgegeven en of de aanvrager en eventuele medebewoner zich in het GBA heeft laten inschrijven er zijn 2 mogelijkheden:
 - het klopt niet dan wordt er een herstelbrief aangemaakt en wordt deze aan de controleur aangeboden
 - het klopt wel dan wordt er een vcl gemaakt en een betaalbrief die aan de controleur wordt aangeboden
- De brief wordt door ASM verzendklaar gemaakt en aangeboden aan de post ter verzending
- Het dossier met herstelbrief gaat in de agenda en het dossier met betaalbrief wordt afgelegd.
- Een keer per maand wordt de batch met betalingen door enkele aangewezen adviseurs aangemaakt en aangeboden aan de afdeling FPC die de uiteindelijke betalingen verrichten.

5 **Verbeterpunten**

Dit hoofdstuk gaat over de verbeterpunten die aangedragen zijn door de geïnterviewden. Ook is hun mening gevraagd ten aanzien van verbeterpunten die door de interviewer zijn aangegeven.

Elk van de geïnterviewden heeft vanuit zijn eigen invalshoek en inzichten een mening en visie gegeven waarbij afgevraagd is of dit mogelijk is met de huidige middelen.

De verbeterpunten zijn:

1. Herzien werkwijze en differentiatie
2. Verantwoord vertrouwen, High Trust en risicoanalyse
3. Automatiseren
4. Outsourcen
5. Koppelen met externe partijen

5.1 **Verbeterpunt 1: Herzien werkwijze en differentiatie**

Herzien werkwijze

Het herzien van de werkwijze wordt door alle geïnterviewden aangedragen als een mogelijk verbeterpunt. De wijze waarop dat zou moeten en wat ermee bedoeld wordt en wat ze ermee denken te bereiken wordt door betrokkenen anders ingevuld.

Jurjen van der Vlist (beleidsmedewerker) en Jaap Pot (senior beleidsmedewerker) van VROM willen dat de volgorde van afhandeling anders wordt. Door deze wijziging van opzet kan er gedifferentieerd worden. Dit zou gedaan moeten worden door eerst een berekening te maken en alle bedragen onder een bepaald bedrag, bijvoorbeeld € 10,-, niet meer inhoudelijk te controleren maar kijken of alles binnen is en op basis daarvan een beschikking af te geven. De controle zou dan via een steekproef achteraf kunnen plaatsvinden.

Ook denken zij dat de inhoudelijke toetsing bij binnenkomst van de akten achterwege kan blijven en via een steekproef gecontroleerd moet worden. De reden is dat er bij de aanvraagbehandeling alles al inhoudelijk en compleet is gecontroleerd.

Dit alles zou gestaafd moeten worden door een pilot te draaien en een kosten-batenanalyse te maken om te bezien waar de grenzen gesteld moeten worden.

Door de opdrachtmanager wordt aangegeven dat het herzien van de werkwijze vooral bedoeld is hoe er gecontroleerd moet worden en of er niet dubbel gewerkt wordt. Er wordt bedoeld dat de behandelend adviseur alles inhoudelijk bekijkt en dat de controleur alleen

maar de hoofdpunten bekijkt. Hierdoor neemt de afhandelsnelheid toe en zal de kwaliteit niet verminderen.

Door de superuser⁹ wordt aangegeven dat wanneer bepaalde gegevens in het systeem worden vastgelegd te wijzigen deze veel tijdwinst zal opleveren. Vooral het in de aanvraagfase aanmaken en klaarzetten van de maandelijkse betalingen in het systeem zodat ze na het bereiken van de passeerdatum gelijk betaald kunnen worden en niet zoals het momenteel is dat de betalingen pas in het systeem aangemaakt en klaargezet worden nadat de passeerdatum is geweest en de ontvangen akten gecontroleerd en goedgekeurd zijn.

De werkwijze, inhoudelijke behandeling en controle, niet aanpassen al is deze arbeidsintensief maar hierdoor worden oneigenlijk gebruik en misbruik voorkomen en tegengegaan.

De businessanalist¹⁰ geeft aan dat er veel tijdwinst is te behalen bij het schrappen van dubbel uitgevoerde handelingen. Zoals het gedetailleerd controleren van de aangeleverde bewijsstukken terwijl de behandelaar er ook al gedetailleerd naar heeft gekeken. Ook het achterwegen laten van het opvragen van door de notaris gewaarmerkte en ondertekende akten levert veel tijdwinst op.

Differentiatie

Het differentiëren van de werkzaamheden wordt vooral door Jurjen van der Vlist gezien als een mogelijkheid die tijdwinst kan opleveren. Zonder dat dit oneigenlijk gebruik en misbruik in de hand werkt.

Bij oneigenlijk gebruik moet gedacht worden dat bepaalde zaken, bijv. het meenemen van inkomensbestanddelen, verkeerd worden meegenomen zodat dit ten gunste gaat van een eventuele toekenning van een maandelijkse bijdrage. Bij misbruik moet gedacht worden aan het opzettelijk verkeerde informatie of bewijsstukken aanleveren (dit zou eventueel frauduleus handelen kunnen zijn).

Het differentiëren zou op verschillende manieren kunnen. Op een onderdeel of op een combinatie(s) van onderdelen. Bijvoorbeeld de hoogte van de maandelijkse bijdrage, wie de intermediair is, schone¹¹ werkgeversverklaringen, etc. Wat de mogelijke gevaren zijn zou achterhaald kunnen worden door een risicoanalyse en een pilot uit te voeren.

⁹ Opmerking: Superuser is degene die op de afdeling BEW+ de systemen BAS, Cas en vcl beheert en de tussenschakel vormt met de systeembeheerder en FPC

¹⁰ Opmerking: De Businessanalist is van de stafafdeling I & A en verleend ondersteuning bij het beheer en ontwikkeling van de processen en automatisering voor BEW+

¹¹ Opmerking: Werkgeversverklaringen met alleen een bruto jaarsalaris en 8% vakantiegeld

Als bij de interviews differentiatie ingebracht wordt als verbeterpunt ziet men wel mogelijkheden maar ook grote risico's en dan voornamelijk op het gebied van oneigenlijk gebruik, misbruik en vermindering van kwaliteit.

Bij oneigenlijk gebruik en misbruik is men bang dat dit toe zal nemen zodra de intermediairs doorkrijgen dat bij maandelijkse bijdragen van bijv. minder dan € 10,- geen inhoudelijke toetsing en controle meer plaatsvindt. Door differentiatie zou de kwaliteit, het aantal ingediende bezwaarschriften en toegekende herzieningen, verminderd worden.

Voordat dit als verbeterpunt gezien wordt moet dit onderbouwd worden met een gedegen risicoanalyse.

5.2 Verbeterpunt 2: Verantwoord vertrouwen, High Trust en risicoanalyse

Verantwoord vertrouwen en High Trust worden door Jaap Pot en Jurjen van der Vlist gezien als de ideale manier de uitvoeringskosten naar beneden te brengen. High Trust is een instrument waarbij de betrouwbaarheid van aanvragers wordt geschat en bij verantwoord vertrouwen is sprake van vertrouwen die een collega stelt in andere collega.

Jaap Pot geeft aan dat de verantwoordelijkheid veel meer bij de aanvrager moet komen te liggen. Als de hypotheekofferte voorzien is van NHG dan zou je daar blind op moeten kunnen vertrouwen anders wordt er volgens hem geen NHG verstrekt, ondanks dat het NHG pas toetst op het moment dat er aanspraak gemaakt wordt op de garantieregeling van het NHG. De kans op oneigenlijk gebruik en misbruik wordt niet erg groot geschat en die zou je door middel van a-selectie steekproeven nog verder in kunnen perken.

Voor de aanvrager verandert er bij High Trust op zich niets behalve dan dat er niet zo vaak meer informatie of stukken door de adviseurs opgevraagd zullen worden.

Ook verantwoord vertrouwen wordt gezien als een goede manier om tijdwinst te behalen. De verantwoordelijkheid mag meer bij de behandelend adviseur neergelegd worden en minder bij de controleur zodat deze minder inhoudelijk moet controleren maar meer op de hoofdpunten.

Ze vinden dat er bij het hele proces teveel inhoudelijk gekeken en getoetst wordt zonder dat dit onderbouwd is of dit wel nodig om de door VROM gestelde kwaliteitseis, de Wet, te behalen. Er zijn geen gedetailleerde gegevens bekend en aanwezig waarop de arbeidsintensieve manier van uitvoering gestoeld is.

Om tot een goed oordeel te kunnen komen is er in hun ogen een gedegen risicoanalyse en pilots nodig. Aan de hand van de pilots en risicoanalyse kunnen keuzes gemaakt worden die goed onderbouwd zijn en niet alleen op basis van aannames of oude rapporten.

Bij High Trust zal er voor de aanvrager niet meer veranderen dan dat er niet meer navraag

Vanuit het gezichtspunt van mijn collega behandelaars is men niet overtuigd of dit zorgt voor een efficiëntere en effectievere uitvoering zonder dat dit de kwaliteitseisen zoals deze door SenterNovem, oa zorgplicht naar alle aanvragers, zal aantasten. De verantwoordelijkheid door middel van High Trust bij de aanvragers neerleggen wordt gezien als het uitlokken van oneigenlijk gebruik en misbruik. Vooral als men in de gaten krijgt dat er niet inhoudelijk getoetst wordt. De kans hierop wordt groot geschat en het risico daardoor hoog.

High Trust wordt door de opdrachtmanager gezien als een containerbegrip en zal dan eerst ook goed gedefinieerd moeten worden.

Het achteraf door a-selecte steekproeven controleren levert in de ogen van mijn collega behandelaars onzorgvuldigheid op want er is niet bekend of je wel het geld kunt terugvorderen als bij de steekproef blijkt dat er sprake is van oneigenlijk gebruik of misbruikt, en of de aanvrager wel de middelen heeft om tot terugbetaling over te gaan.

Als er toch via High Trust gewerkt gaat worden moet dit door een gedegen risicoanalyse onderbouwd worden en zal men dit moeten monitoren door het uitvoeren van risicomanagement en zou dit eventueel gedaan kunnen worden door het volgen van het SMART-principe¹². Wat staat voor het moet specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en binnen een bepaalde tijd zijn. Het management kan aan de hand van deze instrumenten aan- of bijsturen wanneer dit noodzakelijk gevonden wordt.

Het sluiten van convenanten met, intermediairs, geldverstrekkers, belangen- en branche organisaties zou in het kader van High Trust een mogelijkheid zijn risico's tot misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan en zelfs te verminderen. Hierdoor bevordert men ook duidelijkheid bij alle partijen voordat men een aanvraag gaat indienen en zullen aanvragen alleen ingediend worden op het moment dat alles duidelijk en de uitkomst bekend is.

Risicoanalyse is vooral bij zowel de beleidsmakers als de businessanalist de kapstok om de "noodzakelijke" stappen aan op te hangen. Eventuele pilots kunnen de analyses versterken en staven.

5.3 Verbeterpunt 3: Automatiseren

Door de beleidsbepalers is hier niet verder op ingegaan behalve dat ze hier niet afwijzend tegenover staan. Zolang de uitvoeringskosten hierdoor maar verlaagd worden en het de kwaliteitseisen van VROM maar niet in gevaar brengt.

Door de uitvoerders wordt hier op verschillende manieren tegenaan gekeken. Door de superuser gaat het meer over minimale aanpassingen in de werkprocessen, zoals bijv. het automatisch laten volgen van vier data nadat de passeerdatum is ingevoerd zodat er maar

¹² Bron: <http://nl.wikipedia.org/wiki/SMART-principe>

één datum ingevuld hoeft te worden in plaats van vier data. Komt tevens de kwaliteit (minder type fouten) ten goede.

Bij de opdrachtmanager is er sprake van een bredere interesse het proces te automatiseren en sluit ook eventuele tussenstappen niet uit. Hier wordt gedacht aan het automatiseren van bepaalde stappen in het systeem zoals het automatiseren van de data, maar ook aan het indienen van de aanvraag via een webapplicatie.

Bij de businessanalist gaat het nog een stap verder. Hier wordt vooral gedacht aan de webapplicatie met DigiD en dat een aanvraag pas binnengehaald kan worden als deze correct ingevuld is. Deze gegevens worden vervolgens aan Bas gelinkt, waarna de inhoudelijke controle plaatsvindt. De DigiD code is er voor zowel burgers als bedrijven dus kan daar gekozen worden het niet via de aanvrager te laten indienen maar via de intermediair of de geldverstrekker. Als deze vorm van indienen gekoppeld kan worden aan bijv. het GBA, postcodeboek, etc. kunnen deze gegevens gelijk opgehaald worden bij het invullen van het aanvraagformulier zodat er ook geen leesfouten, dus hogere kwaliteit, meer zijn. De beschikkingen kunnen hierna, na een eventuele check, ook via e-mail verzonden worden. Tevens zijn in het verlengde van het aanvragen via een webapplicatie, differentiatie, verantwoord vertrouwen en High Trust goed mogelijk. Ook hier geldt dat dit door een gedegen risicoanalyse en het uitvoeren van pilots onderbouwd moet worden.

5.4 Verbeterpunt 4: Outsourcen

Naar aanleiding van de vraag hoe men tegenover outsourcen van de werkzaamheden door SenterNovem staat en dat alleen het gezicht naar buiten voor de uitvoering bij SenterNovem ligt is men niet enthousiast. Sommigen zijn zelfs faliekant tegen.

De opdrachtmanager geeft aan “het is alles of niets en verder geen gezeur”. Het kan alleen maar tegen werken en de goede naam van SenterNovem schaden.

5.5 Verbeterpunt 5: Koppelen met externe partijen

Het koppelen met externe partijen zoals het NHG, het GBA, de belastingdienst, etc. wordt door de verschillende partijen anders uitgelegd en anders ervaren.

Door Jaap Pot wordt vooral het koppelen met het NHG als een optie gezien. Het gaat daarbij niet om fysiek te koppelen maar een indirecte koppeling. Als een offerte voorzien is van de garantie van het NHG geen inhoudelijke toetsing meer gedaan hoeft te worden en hiervan af te zien. Je kunt eventueel oneigenlijk gebruik en misbruik inperken door a-selecte steekproeven achteraf.

Door zowel de opdrachtmanager als de business analist worden vooral kansen gezien in combinatie met een web applicatie waarbij door koppeling met GBA alvast oa adresgegevens op het aanvraagformulier ingevuld worden of door een koppeling met het UWV zodat daar de laatst bekende werkgeversgegevens alvast gevuld worden, etc. Door deze koppelingen zal de kwaliteit in hun ogen alleen maar toenemen en leg je de verantwoordelijkheid veel meer bij de aanvrager, net zoals gebeurt bij aangifte inkomstenbelasting waarbij bepaalde gegevens al automatisch ingevuld zijn. De verwachting is dat hierdoor minder tot misbruik en oneigenlijk gebruik zal voorkomen.

6. Conclusies/aanbevelingen

Dit hoofdstuk gaat over de conclusies die getrokken zijn naar aanleiding van de afgenomen interviews en deze, met mijn expertise als behandelend adviseur van BEW+, te vertalen naar de realiteit waardoor ik tot mijn aanbevelingen kom.

Deze zijn:

1. Duidelijkheid scheppen, maken van afspraken en welk model hiervoor gebruiken
2. Uitvoeren analyses
3. High Trust
4. Elektronisch indienen en DigiD
5. Verantwoord vertrouwen
6. Differentiatie
7. Combinatie

6.1 Conclusies

Uit de gevoerde interviews en het lezen van rapporten etc. blijkt dat iedereen het er over eens is dat men niet voorzien had en had kunnen voorzien dat de wijziging per 1 januari 2007 van de Wet, een dergelijke grote en explosieve groei van aanvragen in een kort tijdsbestek tot gevolg zou hebben.

Door deze explosieve groei zijn er ad-hoc beslissingen genomen die door iedereen zijn te begrijpen maar als gevolg hebben dat de uitvoeringskosten hoog zijn.

VROM heeft aangegeven dat ze de uitvoeringskosten (relatief) te hoog vindt en dat deze verlaagd moeten worden.

Iedereen denkt dat de uitvoeringsprocessen efficiënter en effectiever kunnen waardoor als gevolg de uitvoeringskosten verlaagd zullen worden. Alleen over de manier waarop en de invulling hiervan wordt door elk van de geïnterviewden anders gedacht .

In mijn optiek zijn er twee partijen, de opdrachtgever en de opdrachtnemer, die meer tegenover elkaar staan, omdat ze het gevoel hebben een ander doel te hebben, dan dat ze gezamenlijk, zij aan zij, met elkaar optrekken.

Het doel van beide partijen is echter hetzelfde namelijk: de Wet zo goed en zo eerlijk mogelijk uitvoeren.

De beleidsbepalers zien veel in het afschaffen van de arbeidsintensieve inhoudelijke toetsen en controles en willen veel meer toe naar een steekproefcontrole achteraf en een strenger handhavingsbeleid. Dit wil men laten onderbouwen door het uitvoeren van een gedegen en

gedetailleerde risicoanalyse, het laten plaatsvinden van pilots en de verantwoordelijkheid veel meer bij de aanvragers neer te leggen.

Hierbij heeft men de verwachting dat de kans op oneigenlijk gebruik en misbruik niet zo groot is en de risico's niet zo hoog zijn als tot nu toe wordt aangenomen.

De uitvoerders zien voor het verlagen van de uitvoeringskosten veel meer in het optimaliseren en automatisering (elektronisch indienen van een aanvraag via een webapplicatie en DigiD code) van de uitvoeringsprocessen, dan door het afschaffen of verminderen van de inhoudelijke toetsing en controles.

Er wordt vanuit gegaan dat de kans op oneigenlijk gebruik en misbruik van de regeling groot is en het risico hoog is en dat door het verminderen of afschaffen van de inhoudelijke toetsing en controles men niet meer voldoet aan de zorgplicht naar de aanvrager toe.

6.2 Aanbevelingen

Door alle ideeën en meningen aan mijn eigen ervaring als adviseur BEW+ te toetsen kom ik tot de volgende aanbevelingen die ik gemotiveerd zal onderbouwen.

6.2.1 Aanbeveling 1: Duidelijkheid scheppen, maken van afspraken en welk model hiervoor gebruiken

Er zullen tussen VROM en SenterNovem duidelijke afspraken gemaakt moeten worden binnen welke kaders er gewerkt moet worden en of men zich hieraan wil conformeren. Het kan niet zo zijn dat VROM vindt dat de uitvoering door de helft van het aantal fte's gedaan moet worden zonder dat dit goed onderbouwt is en men aangeeft op welke gronden dit gebaseerd is. Terwijl het aantal aanvragen alleen maar toeneemt.

Ook kan het niet zo zijn dat SenterNovem op basis van aannames en zonder gedegen onderzoek en analyses stelt dat de kans op oneigenlijk gebruik en misbruik groot is en het risico hoog is.

Bepaalde zaken en onderwerpen zullen goed gedefinieerd en gedocumenteerd moeten worden zoals, wat verstaat men onder kwaliteit, wat zijn de kwaliteitseisen, welke foutenmarge vindt men acceptabel, wat is een aanvaardbaar risico, hoe gaat men dit meten en hoe gaat men dit monitoren.

Hiervoor kan men het COSO ¹³model gebruiken. Dit geeft het management handvaten en instrumenten waarbij de activiteiten van het proces zodanig gecoördineerd en gestuurd worden dat iedereen het zelfde doel nastreeft en men een instrument heeft om eventueel bij te sturen.

Deze zijn onder te verdelen in vier punten:

1. het bepalen aan de hand van de missie en visie van de Wet bevordering eigenwoningbezit de te volgen strategie en deze schriftelijk vast te leggen.
Deze moet vertaald worden naar de doelstelling “Hoe kan het uitvoeringsproces voor BEW+ efficiënter en effectiever gedaan worden zodat de uitvoeringskosten, die relatief hoog zijn, verlaagd worden” en deze moeten uitgewerkt worden. Ze moeten wel specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en binnen een bepaalde tijd zijn. Dit wordt ook wel het SMART¹⁴-principe (specifiek, meetbaar, afgesproken, realistisch en tijdsgebonden) genoemd.
2. Het structureren van de afdeling BEW+
3. Het aansturen en leiding geven aan de mensen en goed communiceren.
4. Het monitoren en controleren of de bij punt 1 genoemde doelstelling wel wordt bereikt.

6.2.2 Aanbeveling 2: Uitvoeren analyses

Er zullen een gedegen risicoanalyse, een kosten-/batenanalyse en pilots uitgevoerd moeten worden.

Hierdoor verschaft BEW+ zichzelf inzicht en kunnen keuzes goed onderbouwd en risico's gedegen ingeschat worden.

6.2.3 Aanbeveling 3: High Trust

High Trust doorvoeren door het sluiten van convenanten met hypotheekverstrekkers en/of hun brancheorganisaties levert veel tijdswinst op.

Het risico op oneigenlijk gebruik en misbruik schat ik laag in. Bij de berekening van de maandelijkse bijdrage volgt men voor de bepaling van het toetsinkomen de voorwaarden en normen van de Nationale Hypotheek Garantie en de hypotheek moet voorzien zijn van NHG. Daardoor hebben hypotheekverstrekkers in mijn ogen er geen belang bij oneigenlijk gebruik of misbruik toe te staan.

¹³ Bron: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Management>

¹⁴ Bron: <http://nl.wikipedia.org/wiki/SMART-principe>

Eventueel zou er bij de belastingdienst nagegaan kunnen worden hoe hun bevindingen met een soortgelijk project “Horizontaal Toezicht” zijn. Hierbij worden convenanten gesloten tussen de belastingdienst en brancheorganisaties van oa. accountantsbureaus.

6.2.4 Aanbeveling 4: Elektronisch indienen en DigiD

Het elektronisch, in combinatie met een DigiD code, indienen van aanvragen levert ook tijdswinst op.

De aanvraag is sneller binnen en kan gelijk aan BAS gekoppeld worden waardoor er minder mensen bij betrokken hoeven te zijn.

Het zal tevens de kwaliteit verhogen, er zullen geen leesfouten, typefouten, handelingsfouten etc. zijn en de verantwoordelijkheid wordt hierdoor meer bij de indiener gelegd.

6.2.5 Aanbeveling 5: Verantwoord vertrouwen

Verantwoord vertrouwen levert ook tijdswinst op er is namelijk minder behandeltijd benodigd.

Door het coachen en begeleiden van (nieuwe) medewerkers zal het niveau van de medewerkers verhoogd worden waardoor de basis voor het doorvoeren van verantwoord vertrouwen gelegd zal zijn.

Door het uitvoeren van één of meerdere pilots kan bekeken worden of de afgeleverde kwaliteit hierdoor achteruit gaat en of dit nog binnen gestelde acceptatie normen zit.

Door het monitoren van de geleverde kwaliteit heeft het management een instrument om eventueel te kunnen bijsturen.

6.2.6 Aanbeveling 6: Differentiatie

Bij differentiatie voorzie ik dat er vooral op korte termijn tijdswinst te behalen is.

Hierbij valt er te denken aan iemand alleen maar de dossiers inhoudelijk te laten toetsen en een andere adviseur het alleen maar te laten invoeren in het systeem. Er is hier ook sprake van raakvlakken met verantwoord vertrouwen.

Op dit moment is er al sprake van differentiatie, nl. dat de ene adviseur zich alleen maar bezig houdt met de aanvraagafhandeling en andere adviseurs zich alleen bezig houden met akten afhandeling.

Zo zijn er nog tal van differentiaties door te voeren en als dit gecombineerd wordt met verantwoord vertrouwen levert dit op de korte termijn veel winst op.

Door het monitoren van de geleverde kwaliteit heeft het management een instrument om eventueel te kunnen bijsturen.

6.2.7 Aanbeveling 7: Combinatie

Alle aangegeven aanbevelingen zijn individueel toepasbaar maar zullen elkaar alleen maar versterken als deze gecombineerd toegepast zullen worden.

Door combinaties zullen niet alleen de uitvoeringskosten verlaagd worden maar zal de geleverde kwaliteit alleen maar toenemen.

Verklarende woordenlijst

Wet BEW	Wet bevordering eigenwoningbezit van 01/01/2001
BEW+	wordt gebruikt als aanduiding van de Wet bevordering eigenwoningbezit vanaf 01/01/2007
Artikel 22	Beperkende bedingen in verband met de verkrijging in eigendom (per 2 september 2008 vervallen) Voor een primaire toekenning is vereist dat de woning niet in eigendom is verkregen onder voorwaarden die de beschikkingsmacht van de eigenaar-bewoner over de woning op enigerlei wijze inperken, voor zover niet rechtstreeks voortvloeiend uit Boek 5, titel 9, van het Burgerlijk Wetboek en behoudens bij algemene maatregel van bestuur opgenomen beperkingen.
Ministerie VROM	Ministerie Volkshuisvesting ruimtelijke ordening en milieubehandeling
SenterNovem	agentschap van het ministerie van Economische Zaken
Beschikking	een besluit dat niet van algemene strekking is, met inbegrip van het afwijzen van een aanvraag daarvan" (artikel 1:3 lid 2, Awb)
NHG	Nationale Hypotheek Garantie welke door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woning wordt verstrekt
Minuut	Een minuut is een ambtelijk stuk, dat de vrijwel vastgestelde versie van een document bevat, op basis waarvan de uitgaande versie wordt opgemaakt
RGO	Regelingen Gebouwde Omgeving, was de afdeling waaronder BEW+ resulteerde
Bas	Basis administratie systeem wat gebruikt wordt bij BEW+
Cas	Centraal adressen systeem wat gebruikt wordt bij BEW+

ASM	Administratief en secretarieel medewerker, verantwoordelijk voor het registreren van aanvragen in het postregistratiesysteem, het aanmaken van het fysieke dossier en het afhandelen van de te verzenden post. Tevens registreert de ASM de projectgegevens in BAS/CAS
Adviseur	beoordelen, behandelen en beschikken van aanvragen/akten en verantwoordelijk voor het registreren van aanvullende gegevens in BAS/CAS en verricht een collegiale toetsing. Daarnaast wordt er informatie, zowel schriftelijk als telefonisch, aan doelgroepen verstrekt.
Businessanalist	is van de stafafdeling I & A en verleend ondersteuning bij het beheer en ontwikkeling van de processen en automatisering voor BEW+.
BPA	verantwoordelijk voor het integraal controleren van de werkzaamheden van de adviseur. De eindcontrole en het medeparaferend van uitgaande brieven gebeurt door de BPA. Alle dossiers met uitgaande brieven worden door de BPA steekproefsgewijs gecontroleerd. De controle beperkt zich in eerste instantie tot zichtcontrole. Bij vragen en/of opmerkingen wordt het dossier besproken met de verantwoordelijke adviseur. Houdt tevens de termijn- en budgetbewaking bij.
OL	Opdrachtmanager en gemandateerde
GBA	Gemeentelijke basis administratie
WWI	portefeuille Wijken, Wonen en Integratie van VROM
Koopsubsidie	De in de volksmond gebruikte term voor maandelijkse bijdrage uit de Wet bevordering eigenwoningbezit

Literatuurlijst

 <http://www.senternovem.nl/koopsubsidie/>

 <http://www.senternovem.nl> organogrammen: organogram en
directie Energie en Klimaat

 <http://www.vrom.nl> :

- Rapport. Titel: Verslag van de werking van de Huursubsidiewet en de Wet bevordering eigen woningbezit. Artikelcode: w815 blz. 33 ev.
- Kamerstuk. Jaarverslag. Titel: Toezending Jaarverslag 2007 huurtoeslag en eigenwoningbezit. Pagina 11. Publicatiedatum 3 maart 2009
- Brochure. Titel: Een eerste koopwoning: met koopsubsidie of starterslening Artikelcode 6443 uitgiftedatum december 2006

 http://wetten.overheid.nl/BWBR0011919/geldigheidsdatum_wijkt_af_van_zoekvraag/geldigheidsdatum_01-01-2007

 <http://nl.wikipedia.org/wiki/Management>

 <http://nl.wikipedia.org/wiki/SMART-principe>

Intern rapport

 Schaik, S. van, Verbeterplan uitvoering BEW+; Acties naar aanleiding van de EZ-audit
Concept verbeterplan versie 2,0, datum: 16 oktober 2008

Bijlagen 1

Deze vragen gebruikt als leidraad voor de afgenomen interviews hoe men denkt dat het uitvoeringsproces BEW+ effectiever en efficiënter kan en beknopte verslagen van de afgenomen interviews

(De gehanteerde volgorde is flexibel en is afhankelijk van het verloop van het interview en is een combinatie van gesloten en open vragen).

1. Hoe vindt u dat het nu gaat?	zeer goed/goed/matig/slecht
2. Welk cijfer geeft u voor het gehele proces	10 (kan niet beter)
1 (kan niet slechter)
3. Wat vindt u van de geleverde kwaliteit	zeer goed/goed/matig/slecht
4. Zou de kwaliteit omlaag mogen bij kostenreductie	Ja/Nee
5. Vindt u dat koopsubsidie bij SenterNovem hoort?	Ja/Nee, zo nee waarom niet en waar hoort deze regeling dan
6. Als ik de vrije hand zou hebben dan zou ik het volgende doen.....	
7. Zou High Trust een manier/optie zijn en hoe ziet u dit dan?	
8. Zou verantwoord vertrouwen een manier/optie zijn en hoe ziet u dit dan?	
9. Zou outsourcing een manier/optie zijn en hoe ziet u dit dan?	
10. Zou risicoanalyse een manier/optie zijn en hoe ziet u dit dan?	
12. Ziet u hier nog een rol voor het NHG weggelegd of enige koppelingen met andere externe partijen?	
13. Is automatisering een optie en hoe ziet u dit dan?	
14. Wat denkt u van differentiatie?	
15. Wat verder ter sprake komt.....	

Verslag afgenomen van J. van der Vlist (beleidsmedewerker) en Jaap Pot (senior beleidsmedewerker), werkzaam op het ministerie VROM, portefeuille W(onen), W(ijken), I(ntegratie)

Op de vraag hoe men vindt dat het gaat en welk cijfer men hieraan toekent wordt niet het gevraagde beantwoord maar geeft men het antwoord dat de uitvoeringskosten te hoog zijn en dat deze omlaag moeten.

Dat ze niet altijd een goed beeld hebben van het uitvoeringsproces en alleen weten hoe het er aan de kant van de beleidsmakers aan toe gaat. Maar gaande weg het verloop van het gesprek geeft vooral dhr. vd Vlist aan dat er op dit moment geen negatieve geluiden en signalen zijn vanuit de markt en vindt hij dat er met de huidige middelen de uitvoering goed gedaan wordt.

De Wet wordt gezien als de kwaliteitseis waarop ze het geheel baseert en normaal gesproken houden ze zich niet echt bezig met de uitvoeringskant.

Of de regeling bij SenterNovem hoort hebben ze zich niet afgevraagd maar ze zien geen reden waarom het bij een andere partij, bijv. de belastingdienst, thuis hoort. Ook geven aan dat het beter door een ambtelijke instelling, zoals SenterNovem is, gedaan kan worden omdat VROM ook een ambtelijke instelling is.

Naar aanleiding van de vraag hoe zij denken dat de uitvoering efficiënter en effectiever uitgevoerd kan worden komen zij met de volgende oplossingsmogelijkheden.

In hun beleving wordt er teveel inhoudelijk gekeken en zou SenterNovem veel meer achteraf moeten controleren, ook niet alles maar veel meer via a-selectie. Hun inschatting is dat het met het oneigenlijk gebruik en misbruik wel mee zal vallen en als dit zou voorkomen dat het risico niet erg hoog zal zijn. Vooral als men bij de uitvoering controleert of signaleert of de aangeleverde stukken voldoen aan de gestelde eisen van de Wet.

Dhr. Pot geeft aan dat in zijn beleving de verantwoordelijkheid ergens anders neergelegd kan worden, hij stelt dat als er voldaan is aan de eis dat een hypotheekofferte voorzien moet zijn van NHG dat SenterNovem gewoon het inkomen moet accepteren wat opgegeven is. Door steekproeven haal je in zijn ogen de gevallen van oneigenlijk gebruik en misbruik er dan toch wel uit en zullen de controles geïntensiveerd moeten worden en zal er sneller overgegaan moeten worden tot het terugvorderen van de uitbetaalde maandelijkse bijdragen. Hij vindt het feit dat de NHG pas iets toets op het moment dat er een zaak (=aanspraak op de garantieregeling van de NHG) voordoet niet relevant. Op de vraag of je niet de zorgvuldigheideis die SenterNovem voert loslaat wordt aangegeven dat er goed gecommuniceerd moet worden dat de verantwoordelijkheid van het aanleveren van juiste informatie en stukken bij de aanvrager ligt, dat men vaker en intensiever gaat controleren en als achteraf blijkt dat er misbruik is gemaakt dat er sneller tot terugvordering zal worden overgegaan.

In het vervolg hierop wordt aangegeven dat het allemaal gebaseerd is op aannames waarom alles gedetailleerd en gedegen bekeken en getoetst wordt door SenterNovem en dat er geen concrete cijfers, recentelijke onderzoeken en rapporten zijn ter onderbouwing van de aannames en is hun ogen toch wel handig om te hebben.

De onderbouwing zou verstrekt kunnen worden door het uitvoeren van pilots waarbij de uitkomsten meegenomen worden.

Pilots zouden ook uitgevoerd kunnen worden met betrekking tot de vraag of differentiaties in het aanvraagproces en/of wijziging in de te volgen stappen van het werkproces nuttig kunnen zijn en zorgen voor een effectievere uitvoering.

De berekening zou eerst gemaakt moeten worden. Met de uitkomst, bijv. een maandelijkse bijdrage van minder dan €10, zou men er voor kunnen kiezen de inhoudelijke toetsing en controle van de stukken achterwege te laten en alleen bekijken of de aangeleverde stukken volledig zijn.

Maar deze vorm van differentiatie kan op verschillende gronden gedaan worden oa, door welke intermediair wordt de aanvrager bijgestaan, of er een medebewoner is of niet, etc. Dit zou men op grond van verantwoord vertrouwen of High Trust kunnen doen.

Op basis van High Trust en verantwoord vertrouwen merkt men verder nog kan op dat je sommige stappen in de uitvoering achterwege kan laten.

Als de beschikking is afgegeven, dit gebeurt op basis van voorlopige stukken zoals een hypotheekofferte en een voorlopige koopovereenkomst, dat de toetsing bij de definitieve afhandeling, dus op basis van definitieve akten, achterwege gelaten kan worden en dat er volstaan kan worden met a-selecte steekproeven achteraf. Voor de onderbouwing is wel een gedegen risicoanalyse nodig en moeten er pilots uitgevoerd worden.

Jaap Pot geeft verder aan dat hij in dit kader ook wel de GBA toets achterwege wil laten en misbruik door a-selecte steekproeven willen achterhalen. Hij schat de kans dat er oneigenlijk gebruik en misbruik wordt gemaakt minimaal in en denkt dat het risico hiervan klein is. Er kan een beter inzicht gecreëerd worden door het uitvoeren van een pilot.

Over de vraag of de uitvoeringskosten verlaagd kunnen en mogen worden door SenterNovem door het outsourcen van de werkzaamheden hebben ze geen mening behalve dat dat iets is wat SenterNovem zelf moet beslissen zolang het maar geen afbreuk doet aan de kwaliteitseisen de Wet.

Automatisering van het uitvoeringsproces wordt gezien als een optie maar hoe deze vorm gegeven moet worden is een zaak van SenterNovem maar als door gehele of gedeeltelijke automatisering de uitvoeringskosten omlaag gaan en de kwaliteit is gewaarborgd wordt dit zeker aangeraden.

Als automatisering in combinatie zou gaan met High Trust en verantwoord vertrouwen wordt dit gezien als een goede mogelijkheid.

Een gedegen en gedetailleerde risicoanalyse zijn in beider ogen benodigd en onmisbaar voor het maken en onderbouwen van keuzen maar volgens hen ontbreekt deze op dit moment. Aan de hand van een risicoanalyse, in combinatie met pilots op verschillende gebieden, kunnen er keuzes gemaakt worden en krijgt men duidelijkheid waar het efficiënter, effectiever kan waardoor de uitvoeringskosten verlaagd kunnen worden.

Op de vraag hoe het een en ander er uit zou zien als ze de vrije hand zouden hebben werd het volgende aangegeven.

Door Jaap Pot zou vooral High Trust/verantwoord vertrouwen doorgevoerd moeten worden waarbij hij de verantwoordelijkheid vooral bij andere partijen, de aanvrager en hypotheekverstrekker (over de geldlening moet NHG zijn afgegeven), wil leggen. Het controleren van het inschrijven in het GBA achterwege laten. Controle van juistheid, volledigheid en correctheid pas achteraf laten plaatsvinden op basis van a-selecte steekproeven.

Jurjen van der List wil een gedegen en gedetailleerd rapport (met risicoanalyse en uitgevoerde pilots) waarop beslissingen genomen kunnen worden waarbij de uitkomsten meetbaar en voorspelbaar zijn. Ook wil hij de volgorde van afhandeling wijzigen zodat differentiatie mogelijk wordt.

Verslag afgenomen van Erik van den Berge, business analist van de afdeling I&A van SenterNovem

De beoordeling van de uitvoering vindt Erik op dit moment en met de beschikbare middelen voldoende en de behaalde kwaliteitsnormen goed. Hij ziet echter dat er goede winstkansen op het effectiever en efficiënter maken van de uitvoering te behalen zijn.

Volgens hem zijn de redenen dat er tot nu toe nog niet beter gescoord is en kon worden in het feit dat het een jonge regeling die explosief gegroeid is en men ad-hoc beslissingen diende te nemen om enigszins aan de wettelijke verplichting van een beslistermijn van 2 weken te voldoen.

Daarnaast geeft hij aan dat SenterNovem meer is toegespitst op bedrijven (enkele dossiers) en niet op burgers (grote aantallen).

Qua visie hoort BEW+ eigenlijk niet bij SenterNovem maar dat vindt hij geen reden waarom SenterNovem deze regeling niet zou mogen uitvoeren.

Op de korte termijn, < 1jaar, ziet hij vooral kansen op het vereenvoudigen van het uitvoeringsproces zelf.

Vooraf het voorkomen en wegnemen van onnodige en dubbele handelingen.

Zoals bij zowel de aanvraagbehandeling als de aktenafhandeling het controleren en opvragen van stukken. Hier zouden zowel High Trust en verantwoord vertrouwen een rol kunnen spelen.

Verantwoord vertrouwen kan een goed instrument zijn voor een betere uitvoering maar daarvoor zal er goed risicomanagement gevoerd moeten worden.

Het beter inregelen van Bas is een optie om onnodige handelingen te beperken.

Bijv. op dit moment moeten bij ontvangst 4 data ingevoerd worden, dit zou makkelijker kunnen door te zorgen dat als er 1 datum wordt ingevoerd de rest van de data direct en automatisch gevuld wordt, hierdoor zal ook de kwaliteit (beperken typefouten) toenemen.

Op het gebied van automatisering is ook nog veel winst te behalen en dan vooral op middenlange en lange termijn.

Dit kan bereikt worden door het aanvraagformulier op de website te koppelen met externe data. Bij bijv. objecten dmv postcode de gegevens laten vullen, door het gebruik van bsn's (burger service nummers) gegevens van de werkgever in laten vullen, koppelen met de gba(gemeentelijke basis administratie) waardoor het adres etc. Dit hoeven geen harde data te zijn maar alleen een voorstel die geaccepteerd of gewijzigd kan worden door de aanvrager.

Een webapplicatie maken waarbij de basisgegevens op het aanvraagformulier uit diverse externe bestanden gehaald worden waarna het aanvraagformulier verder in/aangevuld moet worden door de aanvrager. Nadat alles is ingevuld (en niet eerder) door middel van een

DigiD code van de aanvrager, intermediair of geldverstrekker laten ondertekenen waarna deze elektronisch door SenterNovem binnengehaald kan worden. De gegevens die elektronisch binnengekomen zijn te koppelen met BAS zodat de kans op typefouten, leesfouten, onvolledig ingevulde formulieren etc. voorkomen worden. Door deze werkwijze zijn er minder handelingen en tussenschakels nodig.

De output (beschikkingen en/of brieven) zouden digitaal aan de postkamer aangeboden kunnen worden waarbij de brieven automatisch in de enveloppen worden gedaan. Als je het juiste e-mail adres hebt zou het eventueel ook via de e-mail aan de aanvrager, de intermediair of geldverstrekker verzonden kunnen worden.

De daadwerkelijke controle zou ook pas in het 2^e traject(aktenbehandeling) kunnen plaatsvinden of via steekproeven.

Ook het 2^e traject, aktenbehandeling, zou via een webapplicatie kunnen en de akten door de notaris digitaal te laten aanleveren door middel van een DigiD code.

Deze manier van werken verplicht de aanvrager zich meer verantwoordelijk te voelen. De verwachting is dat deze het aanvraagformulier eerlijker en beter zal invullen. De kwaliteit van de afgegeven stukken zal hierdoor ook toenemen aangezien er minder handelingen nodig zijn en de behandelaars geen fouten kunnen maken vanwege het handschrift van de aanvrager.

Een eventuele tussenoplossing, zoals bijv. een omklapapplicatie op de website neerzetten is geen oplossing. Het is bijna net zo duur en tijdrovend als een elektronische webapplicatie met een digid code zodat aanvragen elektronisch en ondertekend binnen gehaald kunnen worden en vindt dus ook dat hiervoor gekozen moet worden.

Koppeling met het NHG is in zijn ogen niet van toegevoegde waarde en zou wel ondersteunend gebruikt kunnen worden bij de steekproef controles nadat de betalingen zijn gestart.

Of differentiatie tijdswinst zal opleveren en hoeveel zal door het uitvoeren van pilots en een risicoanalyse achterhaald moeten worden.

Bij outsourcing kan hij zich niet veel bij voorstellen en verwacht hier dan ook niet dat hier veel winst op te behalen is.

Risicoanalyses zijn in zijn ogen een goed en onmisbaar instrument om te nemen beslissingen en keuzes te laten afhangen.

Als hij de vrije hand zou hebben zou hij het gehele uitvoeringsproces volledig automatiseren met een DigiD en gelijktijdig verantwoord vertrouwen doorvoeren en het geheel toesnijden op basis van het beleid van VROM maar ook niets meer dan dat. Dit zou eventueel via SMART ¹⁵(specifiek, meetbaar, afgesproken, realistisch en tijdsgebonden) kunnen plaatsvinden.

¹⁵ Bron: <http://nl.wikipedia.org/wiki/SMART-principe>

Verslag afgenomen van Sandra van Schaik, opdrachtmanager BEW+ van SenterNovem

Op dit moment is het uitvoeringsproces te arbeidsintensief en vindt de arbeidsproductiviteit van de medewerkers te laag. Maar al met al vindt ze dat er met de beschikbare middelen en de huidige kennis er een goede tot zeer goede kwaliteit geleverd wordt en dat de gehele uitvoering goed uitgevoerd wordt.

Voor het geheel geeft ze een 7 en de kwaliteit vindt ze een 8 waard.

Dat de regeling door SN wordt uitgevoerd is, gezien de missie en thema's die SN voert, misschien niet logisch maar vindt dit geen reden deze regeling niet uit te voeren.

Bij outsourcing is ze stellig en dit wordt dan ook verworpen. Het motto is "het geheel of niet en verder geen gezeur". (alles of niets)

High Trust is een containerbegrip en zal eerst onderzocht moeten worden zodat de betekenis duidelijk is en dat er een definitie aan gegeven kan worden. Op dit moment bestaat er het gevaar dat High Trust uitnodigt tot oneigenlijk gebruik en zelfs misbruik. Achteraf controleren is geen optie en staat op gespannen voet met de door SenterNovem hoog geachte principe van zorgvuldigheid. Hoe ga je nl "ten onrechte" gedane betalingen terugvorderen. Je weet nl niet of de mensen dit wel kunnen betalen. Het gevoel hierbij is aanwezig dat dit ook op gespannen voet staat met de door BEW+ geëiste hoge kwaliteit. Er wordt nl pas achteraf a-select gecontroleerd aan de hand van steekproeven.

Bij verantwoord vertrouwen heerst min of meer dezelfde opvatting als bij High Trust. Al heb je het hier beter in de hand en zou je dit kunnen monitoren zodat dit minder een gevaar is voor de te leveren kwaliteit.

Als een hypotheek voorzien is van NHG dan zou in het kader van High Trust, na het sluiten van convenanten met de geldverstrekkers of hun brancheorganisaties, een optie zijn. Is tot nu toe bij High Trust er altijd van uitgegaan dat je hierbij alleen te maken hebt met de aanvragers en het intermediair. Vindt dit zeker een optie die verder onderzoek verdient.

De kwaliteit mag niet omlaag als gevolg van kostenreductie.

Als VROM aangeeft dat dit in hun ogen wel zou mogen dan moet de uitvoeringsopdracht maar aan VROM teruggegeven worden. Wil niet tornen aan de hoge kwaliteitseisen die door SenterNovem gesteld worden.

Automatiseren is toch het onderdeel waarbij er efficiënter en effectiever gewerkt kan worden en de meeste winst op zal leveren.

Er wordt gedoeld op het elektronisch indienen via een webapplicatie in combinatie met een DigiD code. Hierdoor leg je ook veel meer de verantwoordelijkheid bij de aanvragers. Net zoals bijv bij de aangifte IB van de belastingdienst.

Daarnaast zouden de gegevens die binnen gehaald automatisch in Bas gezet kunnen worden wat veel besparing in tijd en handeling zal opleveren en de kwaliteit ten goed zal komen.

Er zijn ook nog kleine dingen in Bas te automatiseren, zoals bijv. bij betalingen dat als er één datum wordt ingevoerd het systeem dan automatisch vier andere data invoert en dat de handmatige invoer van deze data achterwege kan blijven. Dit komt ook weer ten goede van de kwaliteit.

Tussenstappen zoals een omklap aanvraagformulier op de website waarbij de juiste opvolgende vraag geopend wordt zodra een vraag beantwoord is kunnen ook doorgevoerd worden als dit genoeg winst zal opleveren.

Een manier om tot een effectievere en efficiëntere uitvoering te komen is door mensen te leren uit de aangeleverde stukken de belangrijke informatie te halen, hoe ze dit kunnen herkennen en moeten beoordelen.

Er zou ook gekozen kunnen worden de controle van de hypotheekofferte en de voorlopige koopovereenkomsten pas bij de aktenbehandeling te laten plaatsvinden. Hierdoor hoeft er bij de aanvraagbehandeling minder inhoudelijk getoetst en gecontroleerd te worden. Dit levert weer veel tijdswinst op al bestaat het gevaar dat de zorgvuldigheid naar de aanvragers minder is.

Differentiatie is een mogelijkheid die ook tijdswinst zal kunnen opleveren. Differentiatie zal vooral werken bij moeilijkheidsgradaties. Ook bij controle van het inschrijven in het GBA, wanneer er sprake is van medebewoner of niet, is tijdswinst te behalen.

Een cultuurverandering cq bewustwording van de mensen is ook een prima middel om tot een effectiever en efficiënter werkproces te komen.

Als ze de vrije hand zou hebben zou het proces er min of meer hetzelfde uitzien maar dan met elektronisch indienen van aanvragen door middel van een DigiD code. Tevens zou het gehele proces minder bureaucratisch zijn en minder een parafencultuur heersen.

Verslag afgenomen van Eric Tas, superuser BEW+ van SenterNovem

Hij vindt dat het gehele uitvoeringsproces een heel arbeidsintensief proces is waar veel handelingen gedaan worden. Ondanks dat het gehele proces minutieus en tijdrovend wordt gedaan denkt hij dat de geleverde kwaliteit niet goed is.

Of de kwaliteit omlaag zou mogen bij kostenreductie wordt dan ook beantwoord dat dat geen goed idee is.

Het zou de zorgvuldigheid die SenterNovem naar aanvragers betracht toe in gevaar brengen.

Het gehele proces wordt wel gewaardeerd met een 7 en de kwaliteit krijgt een klein zesje.

Op de vraag of deze regeling bij SenterNovem thuis hoort wordt getwijfeld en denkt dat deze regeling beter past bij de belastingdienst of bij de gemeenten. De gemeenten kunnen in zijn ogen beter beoordelen op noodzakelijkheid van de maandelijkse bijdrage.

High Trust is in zijn ogen geen optie. Dit zou wel veel tijdswinst etc. opleveren maar dit lokt ook oneigenlijk gebruik en misbruik uit. Als het intermediair er achter komt dat er alleen door middel van a-selectie steekproeven gecontroleerd gaat worden en dat de inhoudelijke toetsing en controle tijdens het aanvraagproces niet gedaan wordt, zullen ze "creatief" met vooral het inkomen gaan werken. Ook bestaat het gevaar dat het onderdeel roerende zaken bij de koopprijs voor de woning "creatief" gebruikt zal gaan worden.

Bij verantwoord vertrouwen ziet hij wel enige winst maar niet echt significant. Het is wel iets wat op korte termijn doorgevoerd kan worden. Alleen zal de te leveren kwaliteit alleen maar afnemen en is dus geen echte verbetering.

Op de vraag of differentiatie een mogelijkheid is, wordt de winst die ermee behaald kan worden in twijfel getrokken. Als het goed onderbouwd is, misschien door het uitvoeren van pilots, voorziet hij wel enige winstkansen.

Bij risicoanalyse heerst de gedachte dat dit de kapstok is waar eventueel te nemen beslissingen aan opgehangen kunnen worden en is dus belangrijk instrument. Maar leidt op zichzelf niet tot winst.

Over outsourcing wordt geen mening gegeven, staat er niet negatief maar ook niet positief tegenover.

De echte winst is volgens hem te behalen door het automatiseren en het wijzigen van het moment waarop bepaalde handelingen gedaan worden.

Bij de aanvraagbehandeling zouden gelijk de betalingen in het systeem klaar gezet moeten worden. Zodra het systeem aangeeft dat de passeerdatum is geweest de betalingen automatisch laten uitbetalen.

Ook het aanpassen aan BAS zou kunnen, bijv. bij betalingen moeten 4 data die met elkaar verbonden zijn handmatig ingevoerd worden, terwijl het zo zou moeten zijn dat als je 1 datum invult dat dan de andere 3 data gelijk automatisch ingevuld worden. Hierdoor wordt naast de tijdwinst ook de kwaliteit (typefouten, leesfouten, handelingsfouten etc.) verhoogd. Als een aanvraag elektronisch (in combinatie met een DigiD code), ingediend zou worden dan zou dit ook tot een effectiever en efficiënter proces leiden en dit zou ook de kwaliteit ten goede komen. Er zijn minder handelingen nodig, de menselijke fouten zoals typefouten en leesfouten worden ook verminderd.

Koppelen met het NHG, de belastingdienst etc. is geen echte mogelijkheid. De gegevens en doelstelling komen nl niet 100% overeen met BEW.

Het is wel mogelijk deze te gebruiken als ondersteunend instrument. Bijv. de gegevens die op het aanvraagformulier bij elektronisch aanvragen gevuld worden zouden met het BSN nummer, door koppeling met het GBA, alvast op het aanvraagformulier ingevuld kunnen worden.

Tevens vermeld hij dat de inhoudelijke kennis bij het management van het BAS systeem in zijn ogen onvoldoende aanwezig is en dat dit wel wenselijk is om de juiste keuzes te kunnen maken.

Bij de vraag hoe het zou gaan als hij de vrije hand zou hebben blijft het proces min of meer intact alleen zou de betaling veel eerder klaar gezet en uitbetaald worden. Ook zou er gekozen worden voor elektronisch indienen in combinatie met een DigiD code.

Verslag afgenomen van Peter Koopmans, coördinator BEW+ van SenterNovem

Hij vindt dat het uitvoeringsproces, na uitdrukkelijk vermeld te hebben dat dit op basis van de huidige middelen is, het maximaal haalbare is

Binnen de mogelijkheden van de huidige mogelijkheden en middelen geeft hij aan dat de geleverde kwaliteit goed te noemen is al heeft hij cijfers met goedgekeurde herzieningen (ongeveer 7%) die hem zorgen baren.

Op dit moment is er al sprake van een effectiever en efficiënter proces, op dit moment zijn er targets gesteld aan hoeveel aanvragen er afgehandeld moeten zijn. Dit wordt ook gemonitord.

Hij geeft aan dat de kwaliteit omlaag zou mogen als gevolg van kostenreductie maar heeft nog geen inzicht welk foutenpercentage acceptabel is.

SenterNovem is een goede partij om deze regeling uit te voeren al past het misschien dan niet binnen de missie van SenterNovem. Dan moeten ze de missie van SenterNovem maar aanpassen.

High Trust is nog een grote onbekende en hij kan zich nog niet voorstellen dat dit ingevoerd zal gaan worden. Er is hier is nog veel onderzoek naar nodig voordat hij er een oordeel over kan vellen.

Wijst wel op gevaren voor oneigenlijk gebruik en misbruik. Er is op dit moment zoveel kennis en ervaring aanwezig bij de uitvoering van deze regeling dat er vooral uitgekeken moet worden voor valkuilen, zoals dat sommige intermediairs meer ogen hebben voor de provisie dan voor de belangen van de aanvrager.

High Trust in combinatie met het afsluiten van met geldverstrekkers of hun brancheorganisaties zou een mogelijkheid zijn die het waard is verder te onderzoeken. Vooral als HighTrust in combinatie met elektronisch indienen en een DigiD code zou zijn.

Bij verantwoord vertrouwen wordt positief gereageerd en dan vooral op het minder controleren.

Er moet dan van te voren wel vastgelegd moeten worden welke zaken/stukken (bijv. op 15 punten), de behandelaar nog toetst en welke stukken/zaken (bijv. op 5 punten) de controleur moet controleren en welke niet.

De kwaliteit monitoren en zorgen dat deze binnen vooraf gesteld grenzen blijft anders bijsturen.

Als de aanvraag elektronisch ingediend wordt dan gelijk een beschikking afgeven waarin expliciet is opgenomen is dat het op basis van de aangeleverde stukken is en dat de daadwerkelijke uitbetaling anders kan zijn als feitelijke gegevens anders zijn. Dus inhoudelijke controle weglaten en pas achteraf controleren. Maar dan wel alles controleren en vaker (jaarlijks in plaats van om de 5 jaar) en bij oneigenlijk gebruik of misbruik eerder en strikter terugvorderen.

De verantwoordelijkheid ligt in zijn ogen bij de aanvrager. De zorgvuldigheid die SenterNovem zichzelf stelt naar de aanvrager komt hierdoor niet in gevaar.

Outsourcen is geen optie.

Hoe ga je de uitvoering die ergens anders gedaan wordt dan beheersen/controleren.

Je hebt geen grip en kijk meer op de systemen, de stafafdelingen, de kennis van het systeem, de kennis van de regeling etc. en wat als je niet tevreden bent hoe ga je het dan doen want alle kennis, systemen etc. zijn niet meer bij SenterNovem aanwezig.

Een niet onbelangrijk motief om het niet te outsourcen zijn de mensen. De vaste krachten, ambtenaren, zijn een paar jaar geleden al overgeplaatst van VROM naar SenterNovem en het is ook niet “eerlijk” naar de gedetacheerden.

Bij automatiseren wordt vooral gedacht aan het elektronisch indienen in combinatie met een DigiD code. Zonder DigiD code zou je een aanvraag moeten weigeren.

Hier zou een externe koppeling met de belastingdienst, GBA, etc een goede aanvulling zijn, zodat bepaalde gegevens alvast op het aanvraagformulier ingevuld worden.

Risicoanalyses zijn belangrijk voor te nemen beslissingen maar dat zal gecombineerd moeten worden met de vraag wie en wat is waarvoor verantwoordelijk.

Differentiatie wordt niet gezien als een winstpunt en kan zich er niets bij voorstellen.

Als hij de vrije hand zou hebben dan zou hij kiezen voor digitaal indienen van de aanvragen in combinatie met een DigiD code. De binnengekomen gegevens gelijk automatisch in Bas te laten verwerken. De uitvoer zou door SenterNovem gedaan moeten worden en er zou één loket voor alle regelingen die SenterNovem uitvoert moeten zijn. Of men nog recht heeft op de maandelijkse bijdrage zal jaarlijks gecontroleerd moeten worden in plaats van om de 5 jaar. Ook moet er veel strenger opgetreden moeten worden tegen oneigenlijk gebruik en misbruik.

Bijlagen 2

Wettekst

(Tekst geldend op: 16-05-2009)

Wet van 11 december 2000, houdende nieuwe regels over het toekennen van bijdragen aan lagere inkomensgroepen ten behoeve van het verkrijgen en kunnen blijven bewonen van een eigen woning (Wet bevordering eigenwoningbezit)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is regels te stellen omtrent het aan mensen in lagere inkomensgroepen toekennen van een bijdrage ten behoeve van het verkrijgen en kunnen blijven bewonen van een eigen woning;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

§ 1. Definities

Artikel 1. Definities

- 1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
 - o a. bestaande woning: woning die al voor de eigendomsoverdracht werd bewoond;
 - o b. burgemeester en wethouders: burgemeester en wethouders van de gemeente waarin de woning is gelegen waarop de eigenwoningbijdrage betrekking heeft;
 - o c. bijdragejaar: jaar dat begint met de eerste volle kalendermaand waarin degene die de eigenwoningbijdrage aanvraagt de woning in eigendom heeft verkregen en loopt tot en met de elfde daaropvolgende kalendermaand, en de direct daarop aansluitende jaren;
 - o d. eigenaar-bewoner: natuurlijke persoon die, alleen of gezamenlijk met een persoon als bedoeld in [artikel 2, eerste lid, onder a of b](#), een woning volledig in eigendom verkrijgt en daarin zijn hoofdverblijf heeft of zal hebben;
 - o e. eigenwoningbijdrage: financiële bijdrage krachtens deze wet;
 - o f. financieringslast: te betalen bedrag aan rente over en aflossing van de hypothecaire lening, blijkens de geldleningsovereenkomst;
 - o g. financieringslastnorm: gedeelte van de financieringslast dat per maand ten minste voor rekening van de eigenaar-bewoner blijft, uitgedrukt in een percentage van het toetsinkomen;
 - o h. fiscaal effect: naar een maandbedrag herrekend jaarlijks terugkerend belastingvoordeel dat een huishouden met een eigen woning heeft ten opzichte van andere huishoudens, gebaseerd op aftrekbaarheid van het blijkens de

- geldleningsovereenkomst te betalen bedrag aan rente over de hypothecaire lening enerzijds, en bijtelling van het eigenwoningforfait anderzijds;
- o i. nieuwbouwwoning: woning die voor de eigendomsoverdracht nooit bewoond is geweest;
 - o j. Onze Minister: Onze Minister voor Wonen, Wijken en Integratie;
 - o k. opslagpercentage: percentage waarmee de financieringslastnorm ten hoogste kan worden vermeerderd;
 - o l. peildatum: eerste dag van het vijfjaarstijdvak, respectievelijk in [artikel 40](#), eerste dag die volgt op het derde vijfjaarstijdvak;
 - o m. peiljaar: kalenderjaar dat voorafgaat aan het bijdragejaar;
 - o n. primaire toekenning: toekenning van de eigenwoningbijdrage voor het eerste vijfjaarstijdvak;
 - o o. toetsinkomen: toetsinkomen, bepaald volgens [artikel 3](#);
 - o p. toetsrente: rentetarief waartegen een hypothecaire lening kan worden afgesloten;
 - o q. toetsvermogen: toetsvermogen, bedoeld in [artikel 4](#);
 - o r. vijfjaarstijdvak: aaneengesloten periode van vijf bijdragejaren;
 - o s. woning: gebouwde onroerende zaak voor zover deze bestemd is om als zelfstandige woonruimte te worden gebruikt alsmede de onroerende aanhorigheden.
- 2. In deze wet, behoudens [artikel 20](#), en de daarop berustende bepalingen wordt onder bestaande woning, nieuwbouwwoning en woning mede verstaan de daarbij behorende grond.

Artikel 1a [Vervallen per 01-07-2006]

§ 2. Overige begripsomschrijvingen

Artikel 2. Bewoningssituatie

- 1. Degenen die behoren tot het huishouden van de eigenaar-bewoner, bedoeld in deze wet en de daarop berustende bepalingen, zijn de eigenaar-bewoner en:
 - o a. zijn niet duurzaam gescheiden levende echtgenoot of geregistreerde partner, of
 - o b. degene die gezamenlijk met de eigenaar-bewoner de woning bewoont en daarin met hem een gezamenlijke huishouding voert, niet zijnde een bloed- of aanverwant van de eigenaar-bewoner of een pleegkind.
- 2. Naast de eigenaar-bewoner kan slechts één andere persoon tot diens huishouden behoren.
- 3. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
 - o a. eenpersoonshuishouden: het huishouden van een eigenaar-bewoner die jonger dan 65 jaar was op de datum van de offerte voor een hypothecaire lening ter verkrijging van de onder auspiciën van de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen ontwikkelde Nationale Hypotheek Garantie, en waartoe geen persoon behoort als bedoeld in het eerste lid, onder a en b;
 - o b. tweepersoonshuishouden: het huishouden van een eigenaar-bewoner waartoe een persoon behoort als bedoeld in het eerste lid, onder a en b, als het aandeel in het toetsinkomen, afkomstig van degenen die op de datum van de offerte voor een hypothecaire lening ter verkrijging van de onder auspiciën van de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen ontwikkelde Nationale Hypotheek Garantie 65 jaar of ouder waren, de helft of minder bedraagt;

- o c. eenpersoonsouderenhuishouden: het huishouden van een eigenaar-bewoner die 65 jaar of ouder was op de datum van de offerte voor een hypothecaire lening ter verkrijging van de onder auspiciën van de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen ontwikkelde Nationale Hypotheek Garantie, en waartoe geen persoon behoort als bedoeld in het eerste lid, onder a en b;
- o d. tweepersoonsouderenhuishouden: het huishouden van een eigenaar-bewoner waartoe een persoon behoort als bedoeld in het eerste lid, onder a en b, als het aandeel in het toetsinkomen, afkomstig van degenen die op de datum van de offerte voor een hypothecaire lening ter verkrijging van de onder auspiciën van de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen ontwikkelde Nationale Hypotheek Garantie 65 jaar of ouder waren, meer dan de helft bedraagt.

Artikel 3. Toetsinkomen

- 1. Het toetsinkomen, bedoeld in deze wet en de daarop berustende bepalingen, is de ten aanzien van degenen die behoren tot het huishouden van de eigenaar-bewoner berekende som van de toetsinkomens in de zin van de voorwaarden en normen voor de onder auspiciën van de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen ontwikkelde Nationale Hypotheek Garantie, zoals deze jaarlijks in de Staatscourant worden gepubliceerd.
- 2. Bij de bepaling van de som volgens het eerste lid wordt elk toetsinkomen dat negatief is, op nul gesteld.
- 3. Met betrekking tot de controle van het toetsinkomen maakt Onze Minister gebruik van het inkomensgegeven, bedoeld in artikel 21, onderdeel e, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen.

Artikel 4. Toetsvermogen

- 1. Het toetsvermogen, bedoeld in deze wet en de daarop berustende bepalingen, is het gezamenlijk vermogen van degenen die behoren tot het huishouden van de eigenaar-bewoner in het peiljaar.
- 2. Onder vermogen wordt verstaan: de gemiddelde rendementsgrondslag, bedoeld in artikel 5.2 van de Wet inkomstenbelasting 2001, met dien verstande dat die grondslag wordt bepaald zonder rekening te houden met de vrijstelling maatschappelijke beleggingen, bedoeld in afdeling 5.3 van die wet en de vrijstelling beleggingen in durfkapitaal, bedoeld in afdeling 5.3a van die wet.
- 3. De inspecteur, onder wie de eigenaar-bewoner of degene die tot diens huishouden behoort krachtens artikel 3, tweede lid, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen ressorteert voor de heffing van de inkomstenbelasting, verstrekt op verzoek van Onze Minister over het kalenderjaar voorafgaande aan het kalenderjaar waarin die eigenaar-bewoner de eigenwoningbijdrage heeft aangevraagd, het vermogen, bedoeld in het tweede lid, van de desbetreffende eigenaar-bewoner of degene die tot diens huishouden behoort, aan Onze Minister.

Artikel 5 [Vervallen per 01-01-2007]

Hoofdstuk 2. Het recht op de eigenwoningbijdrage voor het in eigendom verkrijgen en vervolgens kunnen blijven bewonen van een woning

§ 1. Het recht op de eigenwoningbijdrage

Artikel 6. Omschrijving recht

- 1. Als aan deze wet wordt voldaan, kent Onze Minister, ter tegemoetkoming in de kosten van het in eigendom verkrijgen en vervolgens kunnen blijven bewonen van een woning, op aanvraag aan de eigenaar-bewoner:
 - o a. drie maal een eigenwoningbijdrage toe over drie achtereenvolgende vijfjaarstijdvakken, en vervolgens
 - o b. een maal een eigenwoningbijdrage toe over ten hoogste de 15 bijdragejaren die direct volgen op het derde vijfjaarstijdvak, overeenkomstig [hoofdstuk 5](#).
- 2. Ten aanzien van een bepaalde eigenaar-bewoner kan slechts één maal van een primaire toekenning sprake zijn.
- 3. Een eigenwoningbijdrage wordt slechts toegekend ten behoeve van het in eigendom verkrijgen en vervolgens kunnen blijven bewonen van een woning.
- 4. Titel 4.2 van de Algemene wet bestuursrecht is, met uitzondering van afdeling 4.2.2 van die titel, niet van toepassing op eigenwoningbijdragen krachtens deze wet.
- 5. De [hoofdstukken 2](#) en [3](#) van deze wet zijn uitsluitend van toepassing op eigenwoningbijdragen als bedoeld in het eerste lid, onder a, tenzij [hoofdstuk 5](#) van deze wet anders bepaalt.
- 6. Bij ministeriële regeling:
 - o a. kan een bedrag worden vastgesteld, dat gedurende een kalenderjaar ten hoogste beschikbaar is voor de verstrekking van eigenwoningbijdragen krachtens deze wet,
 - o b. kan worden bepaald dat, indien een zodanig bedrag in een kalenderjaar niet geheel aan die verstrekking wordt besteed, het niet bestede bedrag wordt toegevoegd aan het bedrag voor het direct daaropvolgende kalenderjaar, en
 - o c. kunnen nadere regels worden gesteld omtrent de loting van gelijktijdig ingediende aanvragen om toekenning van een eigenwoningbijdrage.

Onze Minister maakt het voor het einde van een kalenderjaar geheel aan die verstrekking besteed zijn van het bedrag voor dat kalenderjaar onverwijld bekend in de Staatscourant.

§ 2. Eisen die gelden voor elke toekenning

Artikel 7. Inschrijving gba

- 1. Behoudens in gevallen als bedoeld in [artikel 13](#) wordt een eigenwoningbijdrage slechts toegekend als degenen die tot het huishouden van de eigenaar-bewoner behoren, zich op de peildatum hebben ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, op het adres van de woning in verband met welke de eigenwoningbijdrage is aangevraagd.
- 2. In afwijking van het eerste lid kan een eigenwoningbijdrage worden toegekend als de onjuiste inschrijving in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens niet aan de eigenaar-bewoner kan worden toegerekend.

- 3. Behoudens in gevallen als bedoeld in [artikel 13, eerste lid](#), wordt een eigenwoningbijdrage slechts toegekend als de eigenaar-bewoner op de peildatum woont in de woning in verband met welke de eigenwoningbijdrage is aangevraagd.

Artikel 8 [Vervallen per 01-01-2007]

Artikel 9. Maximaal toegestaan toetsvermogen

Een eigenwoningbijdrage wordt niet toegekend als het toetsvermogen voor een eenpersoonshuishouden of een eenpersoonsouderenhuishouden meer bedraagt dan het bedrag, genoemd in artikel 5.5, eerste lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001, en voor een tweepersonshuishouden of een tweepersonsoudereenhuishouden meer bedraagt dan het bedrag, genoemd in artikel 5.5, tweede lid, van die wet.

Artikel 10. Hypotheekgarantie

- 1. Een eigenwoningbijdrage wordt slechts toegekend als, tot zekerheid van de nakoming door de eigenaar-bewoner van de verplichtingen uit hetzij de hypothecaire lening hetzij een daaropvolgende lening of daaropvolgend krediet in rekening-courant ter financiering van het in eigendom verkrijgen van een woning met als zekerheid hypotheek op die woning, voor die lening of dat krediet een garantie is afgegeven door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen.
- 2. De af te geven garantie is de garantie, bedoeld in [artikel 3, eerste lid](#). De in dat artikellid bedoelde voorwaarden en normen voor die garantie zijn van toepassing, tenzij deze wet anders bepaalt.

§ 3. Eisen die slechts gelden voor primaire toekenningen

3.1. Eisen aan degenen die behoren tot het huishouden van de eigenaar-bewoner

Artikel 11. Leeftijdsgrens

Voor een primaire toekenning is vereist dat de eigenaar-bewoner op de peildatum 18 jaar of ouder is.

Artikel 12. Eigenaar-bewoner geen eigenaar voor eigendomsoverdracht

Voor een primaire toekenning is vereist dat de eigenaar-bewoner gedurende een tijdvak van ten minste drie jaar tot de datum van eigendomsoverdracht geen eigenaar is geweest van een woning waar hij zijn hoofdverblijf had.

Artikel 13. Latere inschrijving gba/bewoning

- 1. Op een primaire toekenning is [artikel 7](#) niet van toepassing, voorzover de bewoning of de inschrijving in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens is uitgesteld:
 - o a. omdat een nieuwbouwwoning nog niet bewoonbaar is;
 - o b. omdat een bestaande woning nog door de vorige bewoner wordt bewoond, of
 - o c. omdat in een bestaande woning achterstallig onderhoud wordt verricht.

- 2. In een geval als bedoeld in het eerste lid kan de eigenwoningbijdrage worden ingetrokken als de inschrijving of de bewoning niet heeft plaatsgevonden bij een situatie als bedoeld in onderdeel a van dat artikellid binnen negen maanden na de gereedgemelde woning of bij een situatie als bedoeld in de onderdelen b en c van dat artikellid binnen negen maanden na de peildatum. De intrekking vindt plaats met ingang van de eerste dag van de kalendermaand die volgt na de afloop van die termijn van negen maanden.

Artikel 14 [Vervallen per 01-01-2007]

3.2. Eisen aan de woning

Artikel 15. Maximale koopsom, maximale hypothecaire lening

- 1. Voor een primaire toekenning is vereist dat:
 - o a. de koopsom van de woning niet hoger is dan € 163. 625, en
 - o b. het bedrag van de hypothecaire lening niet hoger is dan het bedrag, genoemd onder a, vermeerderd met 8 procent.
- 2. Het in het eerste lid, onder a, genoemde bedrag wordt met ingang van 1 januari van elk jaar gewijzigd overeenkomstig [artikel 41](#).

Artikel 16 [Vervallen per 01-01-2007]

Artikel 17 [Vervallen per 13-06-2008]

Artikel 18 [Vervallen per 01-01-2007]

Artikel 19 [Vervallen per 01-01-2007]

Artikel 20. Bestaande woning niet op ernstig verontreinigde grond

Voor een primaire toekenning ten behoeve van een bestaande woning is vereist dat deze zich niet bevindt op bodem, waarvan ingevolge de Wet bodembescherming is vastgesteld dat deze ernstig verontreinigd is.

Artikel 21 [Vervallen per 01-01-2007]

3.3. Overige eisen

Artikel 22 [Vervallen per 02-09-2008]

Artikel 23. Nadere eisen met betrekking tot de hypothecaire lening

Voor een primaire toekenning is vereist dat de hypothecaire lening wordt afgesloten voor een bij ministeriële regeling te bepalen rentevaste periode.

§ 3a. Eisen die slechts gelden voor toekenningen na het tweede vijfjaarstijdvak

Artikel 23a. Vereisten voor ewb na 10 jaar

Op een toekenning van een eigenwoningbijdrage na het tweede vijfjaarstijdvak is [artikel 23](#) van overeenkomstige toepassing.

§ 4. Hardheid, overgang ewb bij verlies eigendom

Artikel 24. Hardheid

- 1. Onze Minister kan ambtshalve of op verzoek van de eigenaar-bewoner, als in een bepaald geval de onverkorte toepassing van de desbetreffende bepalingen, gelet op het belang dat deze wet beoogt te beschermen, tot een onbillijkheid van overwegende aard zou leiden:
 - o a. bij de toepassing van de [artikelen 3, eerste lid](#), en [4, eerste lid](#), een persoon als bedoeld in [artikel 2, eerste lid, onder a en b](#), buiten beschouwing laten;
 - o b. bij de toepassing van [artikel 4, tweede lid](#), bepaalde inkomsten of vermogensbestanddelen geheel of gedeeltelijk buiten beschouwing laten.
- 2. Een daling van het inkomen, of een daling van het vermogen na het peiljaar, kan niet leiden tot toepassing van het eerste lid.

Artikel 25. Overgang ewb bij verlies eigendom

- 1. Als de eigenaar-bewoner in de loop van het vijfjaarstijdvak de eigendom van de woning verliest, wordt de eigenwoningbijdrage op naam gesteld van diens echtgenoot, geregistreerde partner of bloed- of aanverwant in de eerste of tweede graad, als deze:
 - o a. ten minste voor de helft eigenaar van die woning blijft of wordt, dan wel een beperkt recht op die woning verkrijgt;
 - o b. die woning op het tijdstip van het verlies van de eigendom, bedoeld in de aanhef, bewoonde en
 - o c. die woning blijft bewonen.
- 2. Bij een verlies van de eigendom van de woning als bedoeld in het eerste lid zonder dat daarvoor de eigendom van een andere woning in de plaats komt, en waarbij voorts niet wordt voldaan aan onderdeel a, b of c van dat lid, is [artikel 50, eerste lid](#), van toepassing.

Hoofdstuk 3. De hoogte van de eigenwoningbijdrage

Artikel 26. Bepaling toetsrente

- 1. Het percentage van de toetsrente wordt bij ministeriële regeling vastgesteld, met inachtneming van het rentetarief dat wordt gehanteerd bij het verstrekken van een hypothecaire lening afgesloten in de vorm van een annuïteitenhypotheek.
- 2. Het percentage, bedoeld in het eerste lid, kan bij ministeriële regeling worden gewijzigd als daartoe aanleiding bestaat als gevolg van de ontwikkeling van het rentetarief, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 27. Berekening fiscaal effect

- 1. Het fiscaal effect wordt verkregen door de tot een bedrag herleide financieringslastnorm te vermenigvuldigen met:
 - o a. voor eenpersoonshuishoudens en tweepersoonshuishoudens, indien het toetsinkomen minder bedraagt dan of gelijk is aan het laagste bedrag, genoemd in de tabel onder II bij artikel 2.10 van de Wet inkomstenbelasting 2001, zoals dit luidt in het bijdragejaar: 0,29;
 - o b. voor eenpersoonshuishoudens en tweepersoonshuishoudens, indien het toetsinkomen meer bedraagt dan het laagste bedrag, genoemd in de tabel onder II bij artikel 2.10 van de Wet inkomstenbelasting 2001, zoals dit luidt in het bijdragejaar: 0,33;
 - o c. voor eenpersoonsouderenhuishoudens en tweepersoonsouderenhuishoudens, indien het toetsinkomen minder bedraagt dan of gelijk is aan het laagste bedrag, genoemd in de tabel onder II bij artikel 2.10 van de Wet inkomstenbelasting 2001, zoals dit luidt in het bijdragejaar: 0,13, en
 - o d. voor eenpersoonsouderenhuishoudens en tweepersoonsouderenhuishoudens, indien het toetsinkomen meer bedraagt dan het laagste bedrag, genoemd in de tabel onder II bij artikel 2.10 van de Wet inkomstenbelasting 2001, zoals dit luidt in het bijdragejaar: 0,16.
- 2. De in het eerste lid genoemde factoren kunnen worden gewijzigd overeenkomstig [artikel 41](#).

Artikel 28 [Vervallen per 01-01-2007]

Artikel 29. Bepaling financieringslastnorm en opslagpercentage

- 1. De financieringslastnorm wordt bij ministeriële regeling vastgesteld.
- 2. Bij ministeriële regeling wordt een opslagpercentage vastgesteld. Dat percentage wordt:
 - o a. bij toetsinkomens van € 30.275 of meer zodanig vastgesteld dat met gebruikmaking daarvan een hypothecaire lening in de vorm van een annuïteitenhypothek kan worden afgesloten ter hoogte van het bedrag, bedoeld in [artikel 15, eerste lid, onder b](#), dan wel
 - o b. bij toetsinkomens van minder dan € 30.275 zodanig vastgesteld dat dit percentage overeenkomt met het ingevolge onderdeel a vastgestelde percentage dat geldt bij een toetsinkomen van € 30.275.
- 3. De in het eerste en tweede lid bedoelde percentages kunnen bij ministeriële regeling worden gewijzigd als daartoe aanleiding bestaat als gevolg van de ontwikkeling van het rentetarief, bedoeld in [artikel 26, eerste lid](#).
- 4. Het in het tweede lid genoemde bedrag wordt met ingang van 1 januari van elk jaar gewijzigd overeenkomstig [artikel 41](#).
- 5. Met het oog op de uitvoering van het eerste en tweede lid worden bij ministeriële regeling de toetsinkomens in inkomensklassen verdeeld, waarbij de toetsrente, de maximale hypothecaire lening, de daarbij behorende financieringslastnorm en het daarbij behorende percentage, bedoeld in het tweede lid, worden vermeld.
- 6. De toetsinkomens in een zelfde inkomensklasse mogen ten hoogste € 500 van elkaar verschillen.
- 7. Bij ministeriële regeling wordt elk jaar, met ingang van 1 januari, de indeling in inkomensklassen herzien.

Artikel 30. Berekening hoogte ewb

- 1. De eigenwoningbijdrage, bedoeld in [artikel 6, eerste lid, onder a](#), bestaat uit een maandelijkse tegemoetkoming in de financieringslast.
- 2. De tegemoetkoming, bedoeld in het eerste lid, bedraagt de uitkomst van de formule:

[Illustratie Verwijderd]

in welke formule voorstelt:

H: het bedrag van het toetsinkomen;

R_x : de uitkomst van de berekening van de financieringslast die uit de hypothecaire lening volgt bij toepassing van de voorwaarden en normen, bedoeld in [artikel 3, eerste lid](#), uitgedrukt in een percentage;

R_o : het percentage, bedoeld in [artikel 29, eerste lid](#);

f: de van toepassing zijnde factor, bedoeld in [artikel 27](#), die geldt op de peildatum.

- 3. Er wordt slechts een eigenwoningbijdrage als bedoeld in [artikel 6, eerste lid, onder a](#), toegekend als de uitkomst van de formule, bedoeld in het tweede lid, een positief bedrag is en het verschil tussen R_x en R_o als bedoeld in het tweede lid niet groter is dan het opslagpercentage.
- 4. De overeenkomstig het tweede lid berekende tegemoetkoming wordt naar boven afgerond op hele eurocenten.

Artikel 31 [Vervallen per 01-01-2007]

Artikel 32 [Vervallen per 26-03-2004]

Hoofdstuk 4 [Vervallen per 01-01-2007]

Artikel 33 [Vervallen per 01-01-2007]

Artikel 34 [Vervallen per 01-01-2007]

Artikel 35 [Vervallen per 01-01-2007]

Artikel 36 [Vervallen per 01-01-2007]

Artikel 37 [Vervallen per 01-01-2007]

Artikel 38 [Vervallen per 01-01-2007]

Hoofdstuk 5. Het recht op de eigenwoningbijdrage na het derde vijfjaarstijdvak

Artikel 39. Vereisten voor ewb na 15 jaar

- 1. Bij ministeriële regeling kan een rentevaste periode worden bepaald, waarvoor de lening of het krediet in rekening-courant ter financiering van het in eigendom

verkrijgen van een woning met als zekerheid hypotheek op die woning dient te zijn afgesloten, om in aanmerking te komen voor een eigenwoningbijdrage als bedoeld in [artikel 6, eerste lid, onder b](#).

- 2. Op een toekenning van een eigenwoningbijdrage als bedoeld in [artikel 6, eerste lid, onder b](#), zijn de [artikelen 6, derde, vierde en zesde lid](#), [7](#), [9](#), [23](#), [24 tot en met 27](#) en [29](#) van overeenkomstige toepassing.

Artikel 40. Berekening hoogte van de ewb na 15 jaar

- 1. De eigenwoningbijdrage, bedoeld in [artikel 6, eerste lid, onder b](#), bestaat uit:
 - o a. een maandelijkse tegemoetkoming in de financieringslast, en
 - o b. een tegemoetkoming in verband met het financieel risico voor de eigenaar-bewoner bij een stijging van het percentage, bedoeld in [artikel 26, eerste lid](#).
- 2. De tegemoetkoming, bedoeld in het eerste lid, onder a, wordt berekend met gebruikmaking van de formule, bedoeld in [artikel 30, tweede lid](#), met dien verstande dat in die formule wordt verstaan onder:

H: het bedrag van het toetsinkomen op de peildatum, gewijzigd met de ontwikkeling van de consumentenprijzen (alle huishoudens), zoals die naar redelijke verwachting zal plaatsvinden;

R_x : de uitkomst van de berekening van de op de peildatum geldende financieringslast die uit de hypothecaire lening volgt bij toepassing van de voorwaarden en normen, bedoeld in [artikel 3, eerste lid](#), uitgedrukt in een percentage;

R_o : het percentage, bedoeld in [artikel 29, eerste lid](#), dat geldt op de peildatum.

- 3. Er wordt slechts een eigenwoningbijdrage als bedoeld in [artikel 6, eerste lid, onder b](#), toegekend als de uitkomst van de formule, bedoeld in het tweede lid, voor het 16e bijdragejaar een positief bedrag is en het verschil tussen R_x en R_o als bedoeld in het tweede lid niet groter is dan het opslagpercentage.
- 4. De tegemoetkoming, bedoeld in het eerste lid, onder b, bedraagt de uitkomst van de formule:

[Illustratie Verwijderd]

in welke formule voorstelt:

H: het bedrag van het toetsinkomen dat geldt op de peildatum;

R_x : de uitkomst van de berekening van de op de peildatum geldende financieringslast die uit de hypothecaire lening volgt bij toepassing van de voorwaarden en normen, bedoeld in [artikel 3, eerste lid](#), uitgedrukt in een percentage;

R_o : het percentage, bedoeld in [artikel 29, eerste lid](#);

f: de van toepassing zijnde factor, bedoeld in [artikel 27](#), die geldt op de peildatum.

- 5. De eigenwoningbijdrage, bedoeld in [artikel 6, eerste lid, onder b](#), is de helft van de netto contante waarde van de bedragen die overeenkomstig het tweede tot en met het vierde lid zijn berekend over die bijdragejaren met betrekking tot welke de uitkomst van de formule, bedoeld in het tweede lid, een positief bedrag is.

- 6. De volgens het vijfde lid toe te kennen eigenwoningbijdrage wordt naar boven afgerond op hele eurocenten.

Hoofdstuk 6. Wijziging van bedragen en factoren

Artikel 41. Wijziging

- 1. Bij ministeriële regeling wordt elk jaar, met ingang van 1 januari, het bedrag, genoemd in [artikel 15, eerste lid, onder a](#) (maximale koopsom), gewijzigd met de ontwikkeling van het prijsindexcijfer voor de bouwkosten.
- 2. Bij ministeriële regeling wordt elk jaar, met ingang van 1 januari, het bedrag, genoemd in [artikel 29, tweede lid](#), gewijzigd met de ontwikkeling van de consumentenprijzen (alle huishoudens) in het jaar voorafgaand aan het peiljaar, als in januari van dat peiljaar in de Staatscourant bekendgemaakt.
- 3. Bij ministeriële regeling kunnen de factoren, bedoeld in [artikel 27, eerste lid](#) (fiscaal effect), worden gewijzigd als daartoe aanleiding bestaat vanwege wijziging van de belastingwetgeving.
- 4. De bedragen en de factoren worden als volgt afgerond:
 - o a. de bedragen, bedoeld in het eerste en tweede lid, worden naar boven afgerond op een veelvoud van € 25;
 - o b. de factoren, bedoeld in het derde lid, worden naar boven afgerond op twee decimalen.
- 5. De overeenkomstig het eerste, tweede en derde lid vastgestelde, vanaf 1 januari geldende bedragen en factoren worden elk jaar uiterlijk op 1 november in de Staatscourant bekendgemaakt.
- 6. Bij een volgende wijziging van deze bedragen en deze factoren wordt uitgegaan van de bedragen en factoren zoals die waren, voordat zij werden afgerond.

Hoofdstuk 7. Aanvraag, toekenning en betaling

Artikel 42. Aanvraag

- 1. De aanvraag tot toekenning van een eigenwoningbijdrage wordt gedaan door middel van een volledig ingevuld formulier. Onze Minister stelt het formulier vast. Onze Minister, de financier die de offerte voor een hypothecaire lening heeft uitgebracht die de eigenaar-bewoner heeft geaccepteerd of andere daartoe door Onze Minister aangewezen personen of instanties stellen het formulier verkrijgbaar.
- 2. De aanvraag voor een andere toekenning dan een primaire wordt ingediend voor de aanvang van het vijfjaarstijdvak waarop die aanvraag betrekking heeft. Als niet aan de eerste volzin wordt voldaan, kan geen zodanige aanvraag meer worden ingediend.
- 3. Als tot het huishouden van de eigenaar-bewoner nog een ander dan hijzelf behoort, wordt bij de aanvraag een verklaring van die ander gevoegd, inhoudende:
 - o a. dat de op het aanvraagformulier vermelde, hem betreffende, gegevens inzake het inkomen juist zijn, en
 - o b. dat ermee wordt ingestemd dat de inspecteur der rijksbelastingen of Onze Minister terzake van deze gegevens inlichtingen inwint bij, en informatie verschaft aan, de eigenaar-bewoner, zo daartoe bij de toepassing van de [artikelen 2, 3, 4 en 6](#) aanleiding mocht zijn.
- 4. De aanvraag voor een toekenning dient ten minste te vermelden:
 - o a. het huishouden, bedoeld in [artikel 2, derde lid](#);
 - o b. het toetsinkomen, bedoeld in [artikel 3, eerste lid](#);
 - o c. het toetsvermogen, bedoeld in [artikel 4, eerste lid](#).

- 5. Bij de aanvraag voor een primaire toekenning worden ten minste afschriften van de navolgende stukken gevoegd:
 - o a. de koopovereenkomst;
 - o b. de offerte, bedoeld in het eerste lid, waarin is aangegeven dat de hypothecaire lening wordt verstrekt onder de garantie, bedoeld in [artikel 10](#);
 - o c. de gegevens betreffende het toetsinkomen in de zin van de voorwaarden en normen, bedoeld in [artikel 3, eerste lid](#).
- 6. Bij de aanvraag voor een andere toekenning dan een primaire worden ten minste de gegevens, bedoeld in het vijfde lid, onderdeel c, gevoegd.
- 7. De aanvraag wordt ingediend bij Onze Minister, bij een aanvraag voor een primaire toekenning mogelijk door tussenkomst van de financier, de personen of de instanties, bedoeld in het eerste lid. Onze Minister stelt die financier, de personen of de instanties terstond in kennis van de ontvangst van de aanvraag.
- 8. Een verzoek als bedoeld in [artikel 24](#) maakt deel uit van de aanvraag, bedoeld in dit artikel.

Artikel 43. Beslistermijnen, aanvulling aanvraag voor een primaire toekenning

- 1. Onze Minister neemt een beslissing over:
 - o a. een aanvraag voor een primaire toekenning: binnen twee weken na de indiening daarvan, en
 - o b. een aanvraag voor een andere toekenning dan een primaire: binnen vier maanden na de indiening daarvan.
- 2. Onze Minister beslist op aanvragen als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, in volgorde van ontvangst, met dien verstande dat wanneer de aanvrager krachtens artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht de gelegenheid heeft gehad de aanvraag aan te vullen, de datum waarop de aanvraag is aangevuld geldt als datum van ontvangst.
- 3. Als de beslissing een primaire toekenning inhoudt, doet de eigenaar-bewoner zo spoedig mogelijk aan Onze Minister toekomen:
 - o a. een authentiek afschrift van de akte van levering van de woning, en
 - o b. een afschrift van de geldleningsovereenkomst.
- 4. Onze Minister stelt de financier, bedoeld in [artikel 42, eerste lid](#), terstond in kennis van een beslissing als bedoeld in het derde lid en van de ontvangst van de stukken, bedoeld onder a en b van dat lid.

Artikel 44. Uitbetaling

- 1. De eigenwoningbijdrage, bedoeld in [artikel 6, eerste lid, onder a](#), wordt steeds over een tijdvak van een maand uitbetaald, direct na afloop van dat tijdvak. De eerste uitbetaling vindt plaats over de eerste kalendermaand van het vijfjaarstijdvak. Uitbetaling geschiedt doordat Onze Minister de eigenwoningbijdrage, zo nodig in de vorm van een voorschot, uitbetaalt aan de eigenaar-bewoner. Met de uitbetaling over het eerste vijfjaarstijdvak wordt niet begonnen, zolang Onze Minister de bescheiden, genoemd in [artikel 43, derde lid](#), niet heeft ontvangen. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld over de wijze waarop zodanige uitbetaling plaatsvindt.
- 2. De eigenwoningbijdrage, bedoeld in [artikel 6, eerste lid, onder b](#), wordt ineens uitbetaald aan de financier, bedoeld in [artikel 42, eerste lid](#), in de maand die volgt op de maand waarin de laatste betaling volgens het eerste lid is geschied. Onze Minister stelt de eigenaar-bewoner hiervan schriftelijk in kennis.

Artikel 45. Beschikken over bijdrage

- 1. De eigenwoningbijdrage is niet vatbaar voor vervreemding, verpanding, belening, beslag of uitwinning en verhaal, behoudens dat beslag, verhaal en, in geval van verpanding, uitwinning is toegestaan met het oog op inning van de hypotheeklast.
- 2. Elk beding, strijdig met het eerste lid, is nietig.

Hoofdstuk 8. Informatieplicht, verificatie, opschorting, herziening en terugvordering

Artikel 46. Informatieplicht huishouden eigenaar-bewoner

- 1. Degenen die tot het huishouden van de eigenaar-bewoner behoren zijn verplicht uit eigen beweging aan Onze Minister onmiddellijk alle inlichtingen te verstrekken waarover zij redelijkerwijs kunnen beschikken, en die redelijkerwijs van belang kunnen zijn voor de vaststelling van het recht op en de hoogte van de eigenwoningbijdrage.
- 2. De in het eerste lid bedoelde personen zijn verplicht de in dat lid bedoelde gegevens desgevraagd te verstrekken aan Onze Minister en aan de door hem daartoe aangewezen ambtenaren.

Artikel 47. Informatieplicht financier

- 1. De financier, bedoeld in [artikel 42, eerste lid](#), is verplicht aan Onze Minister op diens verzoek onmiddellijk inlichtingen met betrekking tot de hypothecaire lening te verstrekken waarover hij redelijkerwijs kan beschikken, en die redelijkerwijs van belang kunnen zijn voor de vaststelling van het recht op en de hoogte van de eigenwoningbijdrage.
- 2. Onze Minister stelt de eigenaar-bewoner in kennis van elke gegevensverstrekking als bedoeld in het eerste lid.

Artikel 48 [Vervallen per 28-12-2005]

Artikel 49. Opschorten

Onze Minister kan de uitbetaling van de eigenwoningbijdrage geheel of gedeeltelijk opschorten als hij redelijkerwijs kan vermoeden dat ten onrechte of tot een te hoog bedrag een eigenwoningbijdrage is toegekend of dat niet langer is voldaan aan een eis voor de primaire toekenning.

Artikel 50. Herzien en terugvorderen

- 1. Onze Minister kan de toekenning herzien:
 - o a. als niet langer wordt voldaan aan een eis voor de primaire toekenning;
 - o b. als de toekenning heeft plaatsgevonden in afwijking van deze wet of de daarop berustende bepalingen, of
 - o c. als [artikel 43, derde lid](#), of [46, tweede lid](#), niet wordt nageleefd.
- 2. Aan een besluit als bedoeld in het eerste lid kan terugwerkende kracht worden verleend over ten hoogste vijf bijdragejaren, voorafgaande aan het lopende bijdragejaar:

- o a. als gegevens die zijn verstrekt door degene die behoort tot het huishouden van de eigenaar-bewoner zodanig onjuist of onvolledig blijken te zijn geweest, dat een ander besluit zou zijn genomen indien de juiste of volledige gegevens bij Onze Minister bekend zouden zijn geweest;
 - o b. als [artikel 43, derde lid](#), of [46, tweede lid](#), niet wordt nageleefd, of
 - o c. als de eigenaar-bewoner redelijkerwijs had kunnen begrijpen dat de eigenwoningbijdrage ten onrechte of tot een te hoog bedrag is toegekend.
- 3. Als het eerste lid toepassing vindt kan de ten onrechte of te veel uitbetaalde eigenwoningbijdrage van de eigenaar-bewoner worden teruggevorderd, of worden verrekend met aanspraken op eigenwoningbijdragen van de eigenaar-bewoner. Onze Minister stelt de hoogte van het terug te vorderen of te verrekenen bedrag en de wijze van terugvordering of verrekening vast.
- 4. Onze Minister kan, als de herziening haar grond vindt in het feit dat het aanvraagformulier niet naar waarheid is ingevuld, dan wel [artikel 46](#) niet is nageleefd, het terug te vorderen bedrag verhogen met 25 procent, met dien verstande dat deze verhoging niet meer mag bedragen dan € 225 per bijdragejaar, waarover ten onrechte een eigenwoningbijdrage werd genoten. De verhoging kan worden betrokken bij een verrekening als bedoeld in het derde lid.

Artikel 51. Invorderen

- 1. Een bedrag als bedoeld in [artikel 50, derde en vierde lid](#), wordt ingevorderd door Onze Minister.
- 2. Als de eigenaar-bewoner in gebreke blijft het door hem verschuldigde bedrag te voldoen binnen de daarvoor gestelde termijn, zendt Onze Minister hem een aanmaning om binnen een vastgestelde termijn van ten minste vier weken na dagtekening van de aanmaning het verschuldigde bedrag te voldoen.
- 3. Als de eigenaar-bewoner ook na aanmaning in gebreke blijft, kan de invordering van het verschuldigde bedrag, vermeerderd met de kosten van aanmaning en invordering, zonder rechterlijke tussenkomst geschieden bij dwangbevel.
- 4. De betekening en tenuitvoerlegging van het dwangbevel geschieden door de ontvanger van de rijksbelastingen en door de belastingdeurwaarder van de rijksbelastingen, met toepassing van de artikelen 13 en 14 van de Invorderingswet 1990.
- 5. Zolang de ontvanger met de zorg voor de invordering is belast, kan hij een vordering doen op grond van artikel 19 van de Invorderingswet 1990, alsmede verrekenen op grond van artikel 24 van die wet.
- 6. De ontvanger kan, zolang hij met de zorg voor de invordering is belast, onder door hem te stellen voorwaarden aan de eigenaar-bewoner voor een bepaalde tijd bij beschikking uitstel van betaling verlenen. Gedurende het uitstel wordt de dwanginvordering geschorst. Het uitstel kan tussentijds bij beschikking worden beëindigd.
- 7. Met betrekking tot het verzet tegen de tenuitvoerlegging van het dwangbevel is artikel 17 van de Invorderingswet 1990 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat in dat artikel in plaats van «de ontvanger die het dwangbevel heeft uitgevaardigd» telkens moet worden gelezen: de met de tenuitvoerlegging van het dwangbevel belaste ontvanger.
- 8. De kosten van aanmaning en verdere invordering worden berekend op de voet van de Kostenwet invordering rijksbelastingen. De artikelen 6 en 7 van de Invorderingswet 1990 zijn van overeenkomstige toepassing.

Hoofdstuk 9. Bestuurlijke informatieverstrekking, toezicht op de naleving en voorlichting

Artikel 52. Informatieverstrekking algemeen

Bij algemene maatregel van bestuur kunnen de bij die maatregel aangewezen personen en instanties, met uitzondering van degenen die tot het huishouden van de eigenaar-bewoner behoren, worden verplicht kosteloos gegevens en afschriften van stukken te verstrekken aan burgemeester en wethouders en Onze Minister, voorzover die verstrekking noodzakelijk is voor de uitvoering van deze wet. Bij die maatregel kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot die verstrekking.

Artikel 53. Informatie door b&w

Burgemeester en wethouders verstrekken desgevraagd aan Onze Minister de gegevens over de uitvoering van deze wet, alsmede inzage in de stukken daarover, op de wijze als door Onze Minister bepaald.

Artikel 54. Burgerservicenummer

In de administratie over de uitvoering van deze wet wordt het burgerservicenummer opgenomen van degenen die tot het huishouden van de eigenaar-bewoner behoren. Bij de verstrekking van gegevens over de uitvoering van deze wet wordt gebruik gemaakt van dit burgerservicenummer. Onder burgerservicenummer wordt verstaan: het nummer, bedoeld in artikel 1, onder b, van de Wet algemene bepalingen burgerservicenummer.

Artikel 55. Toezicht op de naleving

- 1. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn belast de bij besluit van Onze Minister aangewezen ambtenaren.
- 2. De in het eerste lid bedoelde ambtenaren beschikken niet over de bevoegdheden, genoemd in de artikelen 5:15, 5:18 en 5:19 van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 56 [Vervallen per 01-01-2007]

Artikel 57. Voorlichting

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld omtrent de voorlichting over deze wet.

Hoofdstuk 10. Wijziging andere wetten, overgangs- en slotbepalingen

§ 1. Wijziging andere wetten

Artikel 58. Wijziging Huursubsidiewet

[Wijzigt de Huursubsidiewet.]

Artikel 59. Wijziging Algemene bijstandswet

[Wijzigt de Algemene bijstandswet.]

Artikel 60 [Vervallen per 01-01-2001]

§ 2. Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 61 [Vervallen per 01-01-2007]

Artikel 62 [Vervallen per 13-06-2008]

Artikel 63. Overgangsrecht

Met ingang van de datum van inwerkingtreding van deze wet worden geen koopgewenningssubsidies vastgesteld op voet van enige daarop betrekking hebbende regeling van Onze Minister.

Artikel 63a [Vervallen per 28-12-2005]

Artikel 64. Evaluatie

- 1. Onze Minister brengt jaarlijks verslag uit aan de Staten-Generaal over de werking van deze wet.
- 2. Onverminderd het eerste lid zendt Onze Minister binnen vier jaar na de inwerkingtreding van deze wet, en vervolgens driejaarlijks, aan de Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van deze wet in de praktijk.

Artikel 65. Inwerkingtreding

- 1. Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.
- 2. Met ingang van de dag van inwerkingtreding van deze wet worden, als die dag 1 juli 2000 of een latere datum is, gewijzigd:
 - o a. de bedragen, genoemd in de [artikelen 8, eerste lid](#), en [9, eerste lid, onderdelen a, c en d](#): overeenkomstig de wijzigingen die op 1 juli 2000 en nadien hebben plaatsgevonden of plaatsvinden ingevolge artikel 27 van de Huursubsidiewet, en
 - o b. de bedragen, genoemd in de [artikelen 15, eerste lid](#), [29, eerste lid, formule](#), en [31, eerste lid](#): overeenkomstig [artikel 41](#), met als uitgangspunt dat de laatste wijziging daarvan per 1 januari 2000 heeft plaatsgevonden.

Artikel 66. Citeertitel

Deze wet wordt aangehaald als: Wet bevordering eigenwoningbezit.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's-Gravenhage, 11 december 2000

Beatrix

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

J. W. Remkes

De Staatssecretaris van Financiën,

W. J. Bos

Uitgegeven de eenentwintigste december 2000

De Minister van Justitie,

A. H. Korthals

Bijlagen 3

Aanvraagformulier 2009

Met dit formulier kunt u een eigenwoningbijdrage aanvragen. Als u een huis gaat kopen, komt u mogelijk in aanmerking voor deze bijdrage. Dit hangt af van uw persoonlijke situatie en van het beschikbare budget. U kunt bij het invullen gebruik maken van de toelichting op pagina 8, 9 en 10 en de controlelijst op pagina 6 en 7. Bij de vragen in het aanvraagformulier staat aangegeven wanneer u de 'Toelichting' kunt raadplegen.

Voor een eigenwoningbijdrage gelden in ieder geval de volgende voorwaarden:

- U bent 18 jaar of ouder op de eerste dag van de maand die volgt op de datum waarop de woning uw eigendom wordt;
- Een eigenwoningbijdrage wordt slechts toegekend ten behoeve van het in eigendom verkrijgen en bewonen van een woning;
- U bent geen eigenaar en bewoner geweest van een koopwoning in de drie jaar die voorafgaan aan de eerste dag van de maand die volgt op de datum waarop de woning uw eigendom wordt;
- U gaat de woning zelf bewonen;
- Uw vermogen over 2008 is niet hoger dan EUR 20.315 (en niet hoger dan EUR 40.630 als u een fiscale partner heeft);
- De koopsom (exclusief roerende goederen en kosten koper) mag niet meer bedragen dan EUR 163.625;
- Voor aanvragen waarvan de hypotheekofferte op of na 1 januari 2009 is uitgebracht, geldt dat alle overige betalingsverplichtingen voortvloeiend uit geldleningen of andere vormen van kredieten uiterlijk op de datum van passeren moeten zijn afgelost en het contract of de contracten te zijn opgeheven.
- De hypotheek mag niet meer bedragen dan EUR 176.715;
- Over de hypotheek moet een garantie (Nationale Hypotheek Garantie) worden afgegeven door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen;
- De hypotheek heeft een rentevaste periode van ten minste 10 jaar.

	1. Persoonlijke gegevens			
	Aanvrager			
Voormalig sofi-nummer →	Achternaam			
	Tussenvoegsel(s)			
	voorletters			
	Geboortedatum (dd-mm-jjjj)	- - 19		
	Geslacht	0 man 0 vrouw		
	Burgerservicenummer (BSN)			
	Rekeningnummer (van aanvrager)		Naam Bank	
	Huidig adres →	Straat en huisnummer		
		Postcode en woonplaats		
		Telefoon privé		
Telefoon werk				
E-mailadres				
	Medebewoner			
Alleen invullen als u op het subsidieadres een medebewoner krijgt	Achternaam			
	Tussenvoegsel(s)			
	voorletters			
	Geboortedatum (dd-mm-jjjj)	- - 19		
	Geslacht	0 man 0 vrouw		
	Burgerservicenummer (BSN)			
			Naam Bank	
Voormalig sofi-nummer →				
	Invullen als het huidige adres van de medebewoner verschilt van het huidige adres van de aanvrager			
Huidig adres →	Straat en huisnummer			
	Postcode en woonplaats			

	2. Koopwoning			
	Bent u of uw medebewoner in de afgelopen drie jaar eigenaar en bewoner geweest van een koopwoning?	Aanvrager		Medebewoner
		0 ja → u komt niet in aanmerking voor een eigen woningbijdrage		0 ja
		0 nee		0 nee
Bij nieuwbouwwoning vermeldt u projectnaam en bouwnummer	Wat is het adres van de woning waarvoor u een bijdrage aanvraagt?			
	Straat en huisnummer			
	Postcode en woonplaats			
	Kruis aan op waarop uw aanvraag betrekking heeft	0 Bestaande woning	→	Stuur een kopie van de voorlopige koopovereenkomst mee
		0 Nieuwbouw woning	→	Stuur een kopie van de koop- en aannemingsovereenkomst mee
	Kruis aan op welk soort woning uw aanvraag betrekking heeft	0 Eengezinswoning 0 Maisonnette 0 Flat/Appartement 0 Woonwagen met standplaats 0 anders, namelijk		
	Op welke datum verwacht u dat de overdracht van de woning zal plaatsvinden? (dd-mm-jjjj)	- - 20		
	Wat is de koopsom van de woning exclusief roerende goederen en kosten koper?	EUR		
	Is er sprake een bouwdepot?	0 ja, namelijk	EUR	
		0 nee		
	Is er sprake van erfpacht?	0 ja, jaarlijks erfpachtcanon	EUR	→ Stuur hiervan een bewijsstuk mee
		0 nee		

		3. Hypotheek				
	Voor welk bedrag sluit u een hypotheek af?	EUR	→	Stuur een hypotheekofferte met Nationale Hypotheek Garantie mee		
	Heeft de hypotheek een aflossingsvrij deel?	0 ja, namelijk	EUR			
		0 nee				
	Is de rentevaste periode van de hypotheek ten minste 10 jaar?	0 ja				
		0 nee → U komt niet aanmerking voor een eigenwoningbijdrage				
	Heeft de hypotheek een niet-fiscaal aftrekbaar deel?	0 ja, namelijk	EUR	→	Stuur hiervan een bewijsstuk mee	
		0 nee				
	Doet u een eenmalige storting in levensverzekering of op een beleggingsrekening?	0 ja, namelijk	EUR	→	Stuur hiervan een bewijsstuk mee	
		0 nee				
		Zijn er in de hypotheek kosten opgenomen voor een energiebesparende voorziening?	0 ja, namelijk	EUR	→	Stuur hiervan een bewijsstuk mee
0 nee						
Naam financier						
Naam contactpersoon						
Telefoonnummer						
E-mailadres						
Correspondentieadres	→	Straat en huisnummer of postbus				
		Postcode en plaats				
Vestigingsadres	→	Straat en huisnummer of postbus				
		Postcode en plaats				
	Hebt u een tussenpersoon?	0 ja → vul hieronder de contact- en adresgegevens van deze tussenpersoon in 0 nee → ga, verder naar onderdeel 4				
	Naam bedrijf					
	Naam contactpersoon					
	Telefoonnummer					
	E-mailadres					
Correspondentieadres	→	Straat en huisnummer of postbus				
		Postcode en plaats				
Vestigingsadres	→	Straat en huisnummer of postbus				
		Postcode en plaats				

4. Inkomen, vermogen en overige financiële verplichtingen					
Aanvrager					
	Wat is de bron van uw inkomen?	0 vast contract / tijdelijk contract + intentieverklaring	→	Stuur een kopie werkgeversverklaring(en) mee	
		0 flexibel contract / tijdelijk contract zonder intentieverklaring of contract met nog lopende proeftijd	→	Stuur een kopie werkgeversverklaring(en) en jaaropgaven voor de loonbelasting en/of jaaropgaven loonvervangende uitkeringen van 2006, 2007 en 2008 mee	
		0 zelfstandig beroep of bedrijf	→	Stuur een kopie jaarrapport van afgelopen drie kalenderjaren met aangiften Inkomstenbelasting mee	
		0 sociale uitkering	→	Stuur een kopie toekenningbesluit sociale uitkering en/of een verklaring van de uitkerende instantie mee	
	Wat is uw bruto jaarinkomen?	EUR			
	Hoeveel werkgevers heeft u?				
	Hoeveel bedraagt uw vermogen?	EUR			
	Is er sprake van alimentatie met betrekking tot een ex-partner?	0 ja, ik ontvang een jaarlijkse alimentatie ten bedrage van EUR 0 ja, ik betaal een jaarlijkse alimentatie ten bedrage van EUR 0 nee		→	Stuur hiervan de juiste bewijsstukken mee
Alleen invullen als u op het subsidieadres een medebewoner krijgt	Medebewoner				
	Wat is de inkomensbron van uw medebewoner?	0 vast contract / tijdelijk contract + intentieverklaring	→	Stuur een kopie werkgeversverklaring(en) mee	
		0 flexibel contract / tijdelijk contract zonder intentieverklaring of contract met nog lopende proeftijd	→	Stuur een kopie werkgeversverklaring(en) en jaaropgaven voor de loonbelasting en/of jaaropgaven loonvervangende uitkeringen van 2006, 2007 en 2008 mee	
		0 zelfstandig beroep of bedrijf	→	Stuur een kopie jaarrapport van afgelopen drie kalenderjaren met aangiften Inkomstenbelasting mee	
		0 sociale uitkering	→	Stuur een kopie toekenningbesluit sociale uitkering of een verklaring van de uitkerende instantie mee	
		0 geen inkomen	→	Geen bewijsstukken benodigd	
	Wat is het bruto jaarinkomen van uw medebewoner?	EUR			
	Hoeveel werkgevers heeft uw medebewoner?				
	Hoeveel bedraagt het vermogen van uw medebewoner?	EUR			
	Is er sprake van alimentatie met betrekking tot een ex-partner?	0 ja, ik ontvang een jaarlijkse alimentatie ten bedrage van EUR 0 ja, ik betaal een jaarlijkse alimentatie ten bedrage van EUR 0 nee		→	Stuur hiervan de juiste bewijsstukken mee

5. Bewijsstukken

Onderstaande bewijsstukken moeten worden meegestuurd. Vink aan welke voor u van toepassing zijn.

Bij 2. Koopwoning

☐ Kopie van de, door alle partijen ondertekende, voorlopige koopovereenkomst.

Of, in het geval van een nieuwbouwwoning:

☐ kopie van de, door alle partijen ondertekende, koop- en aannemingsovereenkomst

Indien van toepassing:

☐ Bewijsstuk van de hoogte van de jaarlijkse erfpachtcanon (indien dit niet in de koopovereenkomst staat).

Bij 3. Hypotheek

☐ Kopie van de, door alle partijen ondertekende, offerte waarin de Nationale Hypotheek Garantie is opgenomen.

Indien van toepassing:

☐ Bewijsstukken betreffende het niet-fiscaal aftrekbaar deel van uw hypothecaire lening.

☐ Bewijsstukken betreffende de eenmalige storting in uw levensverzekering of op uw beleggingsrekening.

☐ Een specificatie van het installatiebedrijf dat de werkzaamheden, in verband met de energiebesparende voorziening, gaat uitvoeren.

Voor meer informatie over deze bewijsstukken zie de veelgestelde vragen op de website.

Bij 4. Inkomen, vermogen en overige financiële verplichtingen

☐ Bewijsstuk waaruit uw inkomen blijkt (zie hieronder)

Indien van toepassing:

☐ Bewijsstuk waaruit het inkomen van uw medebewoner blijkt (zie hieronder)

Hieronder staan de meest voorkomende inkomenssituaties en welke bewijsstukken hiervoor noodzakelijk zijn.

Voor alle andere situaties kunt u de Nationale Hypotheek Garantie raadplegen.

Een vast contract of een tijdelijk contract met intentieverklaring:

☐ Kopie van de werkgeversverklaring

Een tijdelijk contract zonder intentieverklaring, flexibel contract of een contract met een nog lopende proeftijd:

☐ Kopie van de werkgeversverklaring **én** een kopie van de jaaropgaven loonbelasting of de jaaropgaven loonvervangende uitkeringen over de jaren 2006, 2007 en 2008

Indien zelfstandig beroep of bedrijf:

☐ Kopie van het jaarrapport met aangiften Inkomstenbelasting over de jaren 2006, 2007 en 2008

Indien sociale uitkering:

☐ Kopie van het toekenningbesluit sociale uitkering of een verklaring van de uitkerende instantie, inclusief bruto jaarinkomsten

Indien er sprake is van alimentatie:

☐ Kopie van het echtscheidingsvonnis of de overeenkomst beeindigt geregistreerd partnerschap en, indien deze is opgemaakt, een kopie van het (echt-) scheidingsconvenant

LET OP!

- Stuur **alle** benodigde bewijsstukken mee voor een goede afhandeling in een aanvraag voor een eigenwoningbijdrage
- Zie voor de exacte subsidievoorwaarden de Wet bevordering eigenwoningbezit (www.overheid.nl).
- Het in strijd met de waarheid ondertekenen en/of het verschaffen van onjuiste/onvolledige informatie in het kader van deze aanvraag kan leiden tot terugvordering van bijdragen eventueel verhoogd met een bestuurlijke boete van 25 % en het doen van aangifte bij het Openbaar Ministerie;
- Houd rekening met een minimale behandeltermijn van twee weken.
- Een spoedprocedure is niet mogelijk.

TOT SLOT

Stuur uw volledig ingevulde en ondertekende aanvraagformulier samen met de bewijsstukken naar:

SenterNovem

Afd. BEW+

Postbus 93144

2509 AC Den Haag

6. Ondertekenen			
	Ik verklaar dat ik dit formulier naar waarheid heb ingevuld en dat ik wijzigingen in mijn persoonlijke situatie (of in die van mijn toekomstige medebewoner) zal doorgeven aan SenterNovem. Ik ga ermee akkoord dat mijn gegevens worden gecontroleerd aan de hand van bestanden van externe organisaties (bijvoorbeeld de Belastingdienst) en dat deze gegevens worden vastgelegd in een database van SenterNovem. Tevens ga ik ermee akkoord dat de financier een kopie van de beschikking krijgt.		
	Naam aanvrager		
	Handtekening aanvrager	Datum	- - 20..
	Naam medebewoner		
	Handtekening medebewoner	Datum	- - 20..

Toelichting

Voor de eigenwoningbijdrage is slechts een beperkt budget beschikbaar. Het is mogelijk dat u niet in aanmerking komt voor deze bijdrage, omdat het beschikbaar gestelde budget op is.

Voor de behandeling van aanvragen geldt het principe “wie het eerst komt, wie het eerst maalt”. Een onvolledige aanvraag zorgt voor vertraging in het behandelingsproces.

Het is mogelijk dat op de dag dat het budget uitgeput raakt er meerdere aanvragen zijn binnengekomen. Er zal dan door een notaris geloot worden welke aanvragen voor een bijdrage in aanmerking komen. Als het budget uitgeput is, zal dit gepubliceerd worden in de Staatscourant.

1. Persoonlijke gegevens

Aanvrager

Hier kunt u de gegevens van de aanvrager invullen. Bij meerdere bewoners is dit de persoon met het hoogste bruto inkomen.

Huidig adres

Hier dient u het adres op te geven waar u als aanvrager op dit moment ingeschreven staat, dan wel woont. Hier zal in eerste instantie ook uw post met betrekking tot deze aanvraag naartoe gestuurd worden. Na de overdrachtsdatum en het inzenden van de akte van levering wordt het adres waarvoor u een bijdrage aanvraagt automatisch uw postadres.

Rekeningnummer

Hier dient u het rekeningnummer van de aanvrager op te geven waarop de bijdrage maandelijks gestort kan worden.

Medebewoner

Indien u zonder medebewoner op het adres gaat wonen waarvoor u een eigenwoningbijdrage aanvraagt, hoeft u hier niets in te vullen.

Er is sprake van een medebewoner in de volgende gevallen:

- U bent gehuwd (en u leeft niet duurzaam gescheiden);
- Uw partnerschap is geregistreerd (en u leeft niet duurzaam gescheiden);
- U voert een gezamenlijke huishouding.

Let op! Broers, zussen, (groot)ouders en (pleeg)kinderen worden niet als medebewoner beschouwd.

Huidig adres

Indien uw toekomstige medebewoner op dit moment niet op hetzelfde adres woont, dient u hier zijn of haar adresgegevens op te geven. Indien u en uw medebewoner nu op hetzelfde adres wonen, hoeft u hier niets in te vullen.

2. Koopwoning

De koopsom mag niet hoger zijn dan EUR 163.625. De koopsom is exclusief roerende goederen. Bij nieuwbouw wordt meerwerk niet tot de koopsom gerekend. Als de koopsom hoger is, komt de aanvraag niet in aanmerking voor een eigenwoningbijdrage.

Met betrekking tot de overname van roerende zaken geldt dat deze gespecificeerd dienen te worden en de waarde van elke zaak afzonderlijk moet worden aangegeven. Indien de Belastingdienst niet akkoord gaat met het aangegeven bedrag aan roerende goederen kan dat gevolgen hebben voor de aan u toe te kennen bijdrage(n).

Daarnaast is het niet toegestaan dat u de afgelopen drie jaar eigenaar **en** bewoner bent geweest van een woning.

3. Hypotheek

De hypotheeksom mag maximaal EUR 176.715 bedragen. Daarnaast moet de rentevaste periode van de hypotheek ten minste 10 jaar zijn en mag de looptijd van lening maximaal 30 jaar zijn.

Alle hypotheekvormen zijn toegestaan. Over de hypotheek moet een garantie (NATIONALE HYPOTHEEK GARANTIE) worden afgegeven door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen.

Voor vragen over het niet-fiscaal aftrekbaar deel van uw hypothecaire lening, over de eenmalige storting in uw levensverzekering of op uw beleggingsrekening, en over kosten voor energiebesparende voorzieningen, zie de veelgestelde vragen op de website (www.senternovem.nl/rgo/koopsubsidie).

4. Inkomen, vermogen en overige financiële verplichtingen

Aanvrager & medebewoner

Om de hoogte van de eigenwoningbijdrage te kunnen vaststellen, zijn gegevens nodig over het inkomen en vermogen van uzelf en uw eventuele medebewoner.

Inkomen

Mede aan de hand van het vast te stellen toetsinkomen wordt de hoogte van de bijdrage bepaald. Dient u alleen een aanvraag in, dan is dit toetsinkomen uw bruto jaarinkomen conform NHG. Als u een medebewoner krijgt, die ook over een inkomen beschikt, wordt zijn of haar inkomen opgeteld bij uw inkomen om het toetsinkomen vast te stellen. Omdat het subsidiebedrag afhankelijk is van uw toetsinkomen is het mogelijk dat de bijdrage uiteindelijk op nihil wordt berekend.

Voor de bepaling van het toetsinkomen volgende we de voorwaarden en normen van de Nationale Hypotheek Garantie. Welke bewijsstukken dit zijn, hangt af van uw bron van inkomsten. Meer informatie over inkomstbronnen en bijbehorende bewijsstukken kunt u vinden op de website van de Nationale Hypotheek Garantie (www.nhg.nl).

Vermogen

De hoogte van het vermogen van u en van uw eventuele medebewoner is mede bepalend voor het wel of niet in aanmerking komen voor een eigenwoningbijdrage. Onder vermogen wordt verstaan de gemiddelde rendementsgrondslag als bedoeld in de Wet inkomstenbelasting 2001. Hiermee wordt bedoeld de waarde van uw bezittingen min uw schulden in 2008.

De maximumgrenzen zijn de volgende:

- U hebt geen fiscale partner: de maximumgrens van uw vermogen bedraagt EUR 20.315.
- U hebt een fiscale partner: de maximumgrens van uw gezamenlijke vermogen bedraagt EUR 40.630.

Overige financiële verplichtingen

De overige financiële verplichtingen van u, en uw eventuele medebewoner, zijn van invloed op de maximale hypotheek die u onder NATIONALE HYPOTHEEK GARANTIE af kunt sluiten. Houd hiermee rekening bij het opstellen van de hypotheekofferte. Zie voor meer informatie de voorwaarden en normen van de Nationale Hypotheek Garantie (www.nhg.nl).

Kredieten en geldleningen

Met ingang van 1 januari 2009 dienen, conform norm 12.5 van de Nationale Hypotheek Garantie, alle overige betalingsverplichtingen voortvloeiend uit geldleningen of andere vormen van kredieten uiterlijk op de datum van passeren te zijn afgelost en het contract of de contracten te worden opgeheven.

Alimentatie

Hier dient u aan te geven of u (of u medebewoner) alimentatie betaalt voor, of ontvangt van, een ex-partner. Alimentatie ten gunste van de aanvrager of medebewoner (niet ten behoeve van de kinderen) die gebaseerd is op een rechterlijke uitspraak, dan wel is vastgesteld in de overeenkomst tot beëindiging van het geregistreerde partnerschap, wordt gerekend tot het inkomen.

Indien u of uw medebewoner alimentatie dient te betalen die gebaseerd is op een rechterlijke uitspraak, dan wel is vastgesteld in de overeenkomst tot beëindiging van het geregistreerde partnerschap, wordt dit gezien als een terugkerende jaarlijkse financiële verplichting.

5. Bewijsstukken

Om uw aanvraag te kunnen behandelen, is het nodig dat u **alle** benodigde bewijsstukken meestuurt met het aanvraagformulier. Op het formulier kunt u aanvinken welke bewijsstukken u meestuurt.

6. Ondertekening

Het aanvraagformulier dient ondertekend te zijn door u en, indien van toepassing, uw medebewoner.

Aanvraagprocedure

Het streven is om uw aanvraag binnen twee weken in behandeling te nemen. Het insturen van een onvolledige aanvraag zal leiden tot vertraging.

Let op!

Als u de eigenwoningbijdrage krijgt toegekend, stuur dan zo snel mogelijk een kopie van zowel de gewaarmerkte en ondertekende akte van levering als van de gewaarmerkte en ondertekende hypotheekakte op. Indien u naast de hypotheekakte een geldleningovereenkomst heeft getekend, dient u ook hiervan een kopie op te sturen.

Zodra deze bewijsstukken ontvangen zijn, kan er tot betaling worden overgegaan. Deze bijdrage wordt maandelijks op het rekeningnummer van de aanvrager gestort.

Privacy

Voor de 'Aanvraag Koopsubsidie' is de wet Bescherming Persoonsgegevens van toepassing. Dit houdt in dat uw aanvraag zorgvuldig en vertrouwelijk wordt behandeld.

Meer informatie

Raadpleeg voor meer informatie onze website:

www.senternovem.nl/rgo/koopsubsidie

of neem contact op met de Helpdesk

telefoonnummer: (070) 373 59 15

Op werkdagen bereikbaar van 9.00 tot 12.00 uur.

U kunt ook een e-mail sturen naar Koopsubsidie@senternovem.nl